

OPGESOMDE RESULTATE

Versekering

Finansiële Beplanning

Aftrede

Beleggings

Welvaart

INHOUD

Oorsig	01	Inleiding	1
		Hoof trekke	2
		Uitvoerende oorsig	3
		Kommentaar op die resultate	5
Opgesomde finansiële state	02	Finansiële inligting	26
		Groepstaat van finansiële posisie	29
		Groepstaat van omvattende inkomste	30
		Groepstaat van veranderinge in ekwiteit	31
		Groepkontantvloeistaat	32
		Aantekeninge tot die finansiële state	33
Administrasie	03	Kennisgewing van algemene jaarvergadering	57
		Aandeelhoudersdagboek	82
		Administrasie	83

Verdienste

- Netto resultaat van finansiële dienste het gestyg met 9%
- Dividend per aandeel van 334 sent, 7% hoër

Besigheidsvolumes

- Netto waarde van nuwe gedekte besigheid het met 15% gestyg tot R2,3 miljard (11% hoër op 'n konstante ekonomiese basis)
- Netto nuwe gedekte marge van 2,98% op 'n konstante ekonomiese basis (2,67% in 2018)
- Nuwe besigheidsvolumes het met 12% tot R249 miljard gestyg
- Netto fondsinvloei van R57 miljard in vergelyking met R42 miljard in 2018

Groep Ekwiteitswaarde

- Groep Ekwiteitswaarde per aandeel van R64,36
- Opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde per aandeel van 6,4% (2018: 11,6%)
- Aangepaste opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde per aandeel van 11,9% (2018: 19,6%)

Kapitaalbestuur

- Netto R4,5 miljard ingesamel deur aandele-uitreiking
- R593 miljoen surplus ontsluit uit bedrywighede
- R2 miljard belê in Groepbedrywighede
- Diskresionêre kapitaal van R220 miljoen op 31 Desember 2019
- Sanlam Groep SAM-dekkingsverhouding van 211% (2018: 215%)

INLEIDING

Geagte aandeelhouer

Dit is vir my aangenaam om ons resultate van 2019 aan u voor te lê deur middel van hierdie samevatting van ons Sanlam jaarverslag vir 2019. Sanlam het in ooreenstemming met die Direksie se verwagtinge presteer en het volgehou om waarde te skep ten spyte van ekonomiese en sosiale uitdagings in meeste van die lande waarin ons sake doen. Ons soliede strategie was weereens 'n beduidende bydraer om bevredigende prestasie te lewer.

Behalwe die hooftrekke van ons resultate sluit hierdie publikasie ook 'n uitvoerende oorsig van ons prestasie in 2019 in, asook ons kommentaar op hierdie resultate wat op 12 Maart 2020 op die Johannesburgse, Namibiese en A2X-aandelebeurse vrygestel is.

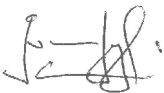
Dokumente wat die kennisgewing van Sanlam se Algemene jaarvergadering vergesel, word afsonderlik as deel van hierdie opgesomde uitgawe van ons jaarresultate ingesluit.

Soos ons vroeër aan ons aandeelhouders gekommunikeer het, het die veranderende vereistes met betrekking tot finansiële verslagdoening en korporatiewe beheer oor die afgelope paar jaar omvattende jaarverslae tot gevolg gehad. Die voortdurende druk van sulke omvattende verslae, tesame met die produksie- en poskoste, het 'n negatiewe invloed op ons koolstofvoetspoor en ons pogings om volhoubaarheid te bevorder.

Ons het dus die statutêre intervensie verwelkom wat dit vir ons moontlik maak om omvattende en lywige gedrukte jaarverslae met kostedoeltreffende, verantwoordelike en deursigtige kommunikasie oor ons prestasie te vervang.

Afsonderlik van hierdie opgesomde resultate kan u volledige besonderhede van ons 2019-prestasie besigtig in ons omvattende jaar- en volhoubaarheidsverslae op ons webwerf www.sanlam.com.

Ek is seker dat u met my saamstem dat ons prestasie in 2019 die Sanlam-groep se verbintenis tot die groei van 'n volhoubare maatskappy wat sy beloftes kan nakom, bevestig, en ek dank u vir u volgehoue ondersteuning.

Johan van Zyl
Voorsitter

HOOFTREKKE

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

		2019	2018	△
SANLAM GROEP				
Verdienste				
Netto resultaat van finansiële dienste per aandeel	sent	438,0	423,6	3%
Netto bedryfsverdienste per aandeel	sent	488,9	450,5	9%
Verwaterde wesensverdienste per aandeel	sent	357,9	441,1	(19%)
Basiese wesensverdienste per aandeel	sent	361,8	445,6	(19%)
Basiese verdienste toeskryfbaar aan die aandeelhoudersfonds per aandeel	sent	345,8	565,4	(39%)
Netto resultaat van finansiële dienste	R miljoen	9 674	8 890	9%
Netto bedryfsverdienste	R miljoen	10 798	9 455	14%
Wesensverdienste	R miljoen	7 481	9 162	(18%)
Dividend per aandeel	sent	334	312	7%
Besigheidsvolumes				
Nuwe besigheidsvolumes	R miljoen	249 323	223 029	12%
Netto fondsinvloei	R miljoen	56 766	41 539	37%
Netto nuwe gedekte besigheid				
Waarde van nuwe gedekte besigheid	R miljoen	2 280	1 985	15%
HWNBP van gedekte besigheid ⁽¹⁾	R miljoen	76 446	74 378	3%
Marge van nuwe gedekte besigheid ⁽²⁾	%	2,98	2,67	
Groep Ekwiteitswaarde				
Groep Ekwiteitswaarde	R miljoen	143 271	134 052	7%
Groep Ekwiteitswaarde per aandeel	sent	6 436	6 341	1%
Opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde per aandeel ⁽³⁾	%	6,4	11,6	
SOLVENSIE				
Sanlam Groep KTV dekkingsverhouding	%	211	215	
Sanlam Lewensdekking KTV dekkingsverhouding – gedekte besigheid ⁽⁴⁾	%	206	221	

Notas

- ⁽¹⁾ HWNBP = huidige waarde van nuwe besigheidspremies en is gelykstaande aan die huidige waarde van nuwe herhalende premies, teen die toepaslike verdiskonteringskoers plus enkelpremies.
- ⁽²⁾ Marge van nuwe gedekte besigheid = waarde van nuwe gedekte besigheid as 'n persentasie van HWNBP.
- ⁽³⁾ Groei in Groep Ekwiteitswaarde per aandeel (met dividend betaal, kapitaalbewegings en koste van verkreeë tesourie-aandele teruggeskryf) as 'n persentasie van Groep Ekwiteitswaarde per aandeel aan die begin van die jaar.
- ⁽⁴⁾ Sluit beleggings in filiale en geassosieerde maatskappye, diskresionêre kapitaal, opgehoopte kontant vir dividendbetalings en die netto batewaarde van nie-gedekte bedrywighede uit.

UITVOERENDE OORSIG

Die Groep het in 2019 goeie bedryfsprestasie behaal, met groei van 14% en 15% onderskeidelik in netto bedryfsverdiens en die netto waarde van geskrewe nuwe gedekte besigheid (WNB). Veral die toename van 37% in netto fondsvloei was 'n hoogtepunt. Die Opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde (OoGEW) het egter nie aan ons verwagtinge vir die jaar voldoen nie en is beïnvloed deur valutabewegings, druk op die aandelepryse van Santam, AfroCentric en ons genoteerde besighede in Indië en Namibië, laer netto fondsinvloei-aannames by die Suid-Afrikaanse welvaart- en beleggingsbestuursbesighede, asook 'n daling in die Saham-waardasie om voorsiening te maak vir die huidige swak eise-ervaring in Afrika en die verswakking in die Libanese ekonomie. 'n Omsigtige benadering is gevolg vir die waardasie van die Angolese en Libanese besighede deur die toepassing van die parallelle wisselkoerse in hierdie lande in plaas van die amptelike koerse. Aangepaste OoGEW van 11,9%, wat onbestendigheid in beleggings- en valutamarkte asook ander faktore wat buite bestuur se beheer was, uitsluit, was ook laer as die teiken van 13,5% vir die jaar.

Ons het van die begin af besef dat ons in 2019 met verskeie winde van voor te make sou kry. Laer ekonomiese groei in sommige van ons belangrikste markte, groter internasionale geopolitiese risiko's asook onbestendigheid in beleggings- en valutamarkte het nie veel goeds vir ons belangrikste prestasie-aanwysers ingehou nie. Veral die Suid-Afrikaanse ekonomiese omgewing was teleurstellend. 'n Gebrek aan vordering met kritieke strukturele hervormings en die volhoubaarheid van groot staatsondernemings het bygedra tot swakker sake- en beleggersvertroue, lae ekonomiese groei en hoër werkloosheidsvlakke in hierdie, ons grootste mark. 'n Hardnekkig hoë eise-ervaring in die Sanlam Opkomende Markte (SOM) Afrika algemene versekeringbesighede het ook 'n impak op ons algehele prestasie gehad.

Ons diversifikasie oor geografieë, marksegmente en besigheidslyne heen, gesteun deur 'n uiters gemotiveerde en bekwame mensekapitaalbasis, het ons in staat gestel om hierdie uitdagings te navigeer deur steeds strategiese waarde aan Sanlam-aandeelehouers te bied.

UITVOERENDE OORSIG (vervolg)

Hoogte- en laagtepunte vir die jaar sluit die volgende in:

HOOGTEPUNTE	LAAGTEPUNTE
Sterk groei in hoofverdienste- en nuwe besigheidprestasie-aanwysers	Aangepaste Opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde per aandeel van 11,9% het nie die teiken van 13,5% gehaal nie
Ongeëwenaarde netto fondsinvloei in SIG derdepartybatestuurder	Ongunstige eise-ervaring in SOM se algemene versekeringsportefeulje in die geheel in Afrika
Waarde deur vennootskappe: Capitec Bank-begrafnisbesigheidpolisse wat sedert bekendstelling in Mei 2018 verkoop is, het die kerf van 1,4 miljoen bereik (1,1 miljoen tot en met 31 Desember 2019)	Verwakking in Libanon se ekonomiese omgewing; depresiasie van geldeenhede in Angola en Zimbabwe
Ommekeer in Sanlam Korporatief se onderskrywingswins en prestasie van Glacier nuwe besigheid sedert 1H19	Swak SA bedryfsomgewing: <ul style="list-style-type: none">• Verhoogde kredietverwante voorsiening in Sanfin• Druk op Glacier en middelinkomstemark-verkope
Santam se onderskrywingswins van 7,7% by die boonste grens van sy teikenband	Bedryfsonderprestasie by Sanlam VK se welvaartbeplanning- en adviesbesighede
Gehalte van verdienste: Deurlopend positiewe ervaringariansies en sterk standhoudendheid ondanks moeilike bedryfstoeestande	Daling in Ivoorkus se waarde van vankrag gedekte besigheid
3% reële groei in Sanlam-dividend	

KOMMENTAAR OP DIE RESULTATE

Grondslag van aanbieding en rekeningkundige beleide

Die Sanlam Groep se finansiële state vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 word aangebied op grond van en in nakoming van die Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IFRS). Afgesien van die volgende stem die grondslag van aanbieding en rekeningkundige beleide vir die IFRS finansiële state in alle wesentlike opsigte ooreen met dié wat in die 2018 Geïntegreerde Verslag en Finansiële Jaarstate gebruik is:

- Aanneming van die nuwe Huurkontrakstandaard (IFRS 16) vir die eerste keer. Ooreenkomstig met die standaard moet huurders by aanvaarding van die huurkontrak alle beduidende huurreëlings as 'n gebruiksregbate kapitaliseer met 'n ooreenstemmende huurfinansieringslas. Die Groep het met ingang van 1 Januarie 2019 die standaard toegepas deur van die gewysigde terugwerkende benadering gebruik te maak. Reg van gebruiksbates en ooreenstemmende huurfinansieringslaste van R2 miljard is op hierdie datum erken. Die aanvaarding van IFRS 16 het nie 'n beduidende impak op die Groep se verdienste vir die 2019 finansiële jaar gehad nie.
- Die insluiting van 'Netto bedryfsverdiens' as verdienstemeting in die inkomstestaat van die Aandeelhoudersfonds. Netto bedryfsverdiens is die totaal van netto resultate van finansiële dienste, netto beleggingsinkomste, netto beleggingoorskotte en netto projekuitgawes. Dit sluit die twee strategiese fokusareas uit 'n verdienste-oogpunt in, naamlik bedryfswins en beleggingsopbrengs verdien op die Groep se kapitaalbasis (insluitend diskresionêre kapitaal), wat die dryfveer is van ons doelwit om Opbrengs op Groep Ekwiteitswaarde (OoGEW) te optimaliseer. Genormaliseerde wesensverdiens is met ingang van die 2019 finansiële jaar gestaak as 'n verdienstemeting omdat dit uit 'n strategiese oogpunt nie 'n hoofprestasie-aanwyser verteenwoordig nie.

Die verkryging van die oorblywende belang in Saham Finances in die tweede helfte van 2018 is die enigste strukturele bedrywigheid wat 'n beduidende impak gehad het op die resultate vir die jaar geëindig 31 Desember 2019.

Alle verwysing na 2018 hou verband met die 2018 finansiële jaar, tensy anders aangedui.

Die strukturele inligting wat by hierdie verslag ingesluit is, word aangebied om die impak van veranderinge in die groepstruktuur te illustreer en is die verantwoordelikheid van die Groep se direksie ("Direksie"). Dit word slegs vir illustratiewe doeleindes aangebied omdat die aard daarvan moontlik nie redelikerwys die Groep se finansiële posisie, ekwiteitsveranderinge, bedryfsresultate of kontantvloeï voorstel nie.

Sanlam se eksterne ouditeur, Ernst & Young Geïnk., het ingevolge Artikel 8 van die JSE Noteringsvereistes 'n beperkte gerusstellingsverslag ten opsigte van die konstante valuta inligting uitgereik. Die beperkte gerusstellingsverslag is ter insae beskikbaar by Sanlam Beperk se geregistreerde adres.

Verdienste**Inkomstestaat van die aandeelhoudersfonds vir die jaar geëindig 31 Desember 2019**

R miljoen	2019	2018	Δ
Netto resultaat van finansiële dienste	9 674	8 890	9%
Sanlam Persoonlike Finansies	4 265	4 033	6%
Sanlam Opkomende Markte	2 632	2 038	29%
Sanlam Beleggingsgroep	1 070	1 152	(7%)
Santam	1 217	1 196	2%
Sanlam Korporatief	590	580	2%
Groep Kantoor en ander	(100)	(109)	8%
Netto beleggingsopbrengs	1 254	701	79%
Projektkoste	(130)	(136)	4%
Netto bedryfsverdienste	10 798	9 455	14%
Amortisasie van ontasbare bates	(766)	(400)	
Ekwiteitdelingskoste	(596)	(5)	
(Verlies)/wins met vervreemding van filiale en geassosieerdes	(6)	2 773	
Waardedalings	(339)	(305)	
Netto ekwiteit-erkende nie-wesens verdienste	19	3	
Genormaliseerde toeskryfbare verdienste	9 110	11 521	(21%)

Netto resultaat van finansiële dienste (netto bedryfswins) van R9,7 miljard het met 9% gestyg (7% hoër in konstante valuta), met goeie bydraes van al die belangrikste besighede behalwe Sanlam Beleggingsgroep (SIG) se welvaart- en adviesbesighede in die Verenigde Koninkryk (VK), AfroCentric binne die Sanlam Korporatief-portefeulje en Saham.

SPF se netto resultaat van finansiële dienste het met 6% gegroei. 'n Belastingaanpassing van R70 miljoen vir die vorige jaar by Sanlam Persoonlike Lenings (SPL) het 'n positiewe impak op nabelaste resultate gehad, met die bruto resultaat van finansiële dienste wat met 3% verbeter het. Uitgesonderd hoër nuwe besigheidstremming voortspruitend uit die sterk groei in nuwe besigheid by Sanlam Sky, BrightRock, Sanlam Indie en MiWayLife, het die netto resultaat van finansiële dienste met 10% verbeter. Dit is 'n besonder bevredigende prestasie deur 'n volwasse besigheid wat onder moeilike toestande in Suid-Afrika bedryf word.

SPF se netto resultaat van finansiële dienste vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ
Sanlam Sky	1 339	1 268	6%
Herhalende premie-subgroepering	2 511	2 780	(10%)
Glacier	1 566	1 190	32%
LISP	513	539	(5%)
Lewensbeleggings	1 053	651	62%
Strategiese Besigheidsontwikkeling	387	374	3%
Sanlam Persoonlike Lenings	388	422	(8%)
Ander	(1)	(48)	98%
Bruto resultaat van finansiële dienste	5 803	5 612	3%
Belasting op bruto resultaat van finansiële dienste	(1 570)	(1 636)	4%
Nie-beherende belang	32	57	(44%)
Netto resultaat van finansiële dienste	4 265	4 033	6%

- *Sanlam Sky* se bruto resultaat van finansiële dienste het met 6% gegroei – 15% hoër uitgesluit bykomende nuwe besigheidstremming as gevolg van sterk groei in hul nuwe besigheidsvolumes (verwys na die gedeelte oor besigheidsvolumes wat volg). Hierdie groei weerspieël die toename in die grootte van die vankragboek oor die afgelope paar jaar. Verbeterde beleggings- en uitgawevariansies het in groot mate 'n verswakking in sterfte- en standhoudendheidservaring geneutraliseer.
- Die *Herhalende premie-subgroepering* se bruto resultaat van finansiële dienste het met 10% verswak. Dit is grootliks toeskryfbaar aan hoër nuwe besigheidstremming (R120 miljoen) en negatiewe veranderinge van R198 miljoen in die aktuariële grondslag (2018: positiewe R210 miljoen). Met uitsondering hiervan het die bruto resultaat van finansiële dienste met 10% gestyg. Groei in die grootte van die vankragboek van risikobesighede het die bydrae van hierdie besigheidslyn ondersteun, aangevul deur laer bedryfsverliese by BrightRock. Die veranderinge in die aktuariële grondslag in 2019 het hoofsaaklik verband gehou met 'n verhoging in die voorsiening vir eenmalige projekuitgawes aangegaan ten opsigte van die IFRS 17 implementeringsprogram en die bekendstelling van die besigheidsintelligensieplatform.
- *Glacier*, wat enkelpremie-lewensbeleggings en die Gekoppelde Beleggingspaarplanplatform (LISP) insluit, het 'n verbetering van 32% in die bruto resultaat van finansiële dienste aangeteken – die gesamentlike uitwerking van 'n winsdaling van 5% in die LISP-besigheid en 'n styging van 62% in die bydrae van lewensbeleggings. Verdienste uit die LISP-besigheid is nadelig beïnvloed deur groei van minder as die inflasiekoers in fooi-inkomste en laer kortings verdien

KOMMENTAAR OP DIE RESULTATE (vervolg)

van beleggingsfondsbestuurders. Markverwante fooi-inkomste uit produkte waar Glacier deel in werklike beleggingsopbrengs verdien op die polishouerportefeuljes het die styging in wins verdien uit lewensbeleggings met ongeveer R280 miljoen ondersteun. Dit is in ooreenstemming met beter beleggingsmarkprestasie in 2019. Wins op gewaarborgde planne het voordeel getrek uit wanafgestemde wins en 'n vrystelling van surplusuitgawereserwes (kumulatief R86 miljoen).

- *Strategiese besigheidsontwikkeling* sluit SPL, Sanlam Trust, Multi-Data en Sanlam Reality in. SPL se bruto resultaat van finansiële dienste het met 8% gedaal vanaf 'n hoë basis in 2018. Dit het ingesluit eenmalige verdienste wat met die toepassing van IFRS 9 erken is. Die laer netto verlies uit ander besighede het hoofsaaklik laer uitgawes weerspieël.

SOM se bruto resultaat van finansiële dienste het met 47% gegroei. 'n Verhoging in die effektiewe belastingkoers en groter winsdeling deur nie-beherende belange het groei in die netto resultaat van finansiële dienste tot 29% verlaag. Dit het die Saham strukturele bedrywigheid en wisselkoersverskille (11% uitgesluit strukturele bedrywigheid en in konstante valuta) ingesluit. Die groepering se effektiewe belastingkoers het van 29% tot 32% gestyg. Dit kan grootliks toegeskryf word aan 'n eenmalige terugskrywing van uitgestelde belasting in Botswana van nagenoeg R40 miljoen en die instelling van maatskaplike belasting van 2% in Marokko. Die groter winsdeling deur nie-beherende belange kan grootliks toegeskryf word aan die strukturele impak van die Saham-verkryging.

SOM se netto resultaat van finansiële dienste vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ
Suider-Afrika	1 776	1 491	19%
Noord- en Wes-Afrika	1 515	884	72%
Oos-Afrika	218	40	445%
Ander internasionaal	2 223	1 487	49%
Korporatiewe koste	(184)	(129)	(43%)
Bruto resultaat van finansiële dienste	5 548	3 773	47%
Belasting op bruto resultaat van finansiële dienste	(1 788)	(1 109)	(61%)
Nie-beherende belang	(1 128)	(626)	(80%)
Netto resultaat van finansiële dienste	2 632	2 038	29%
<i>Saham</i>	730	510	43%
<i>Ander</i>	1 902	1 528	24%

Ontleding van besigheidslyne

SOM se besighede word binne twee subgroeperings, naamlik Sanlam Pan-Afrika en Ander Internasionaal, bestuur. Die Sanlam Pan-Afrika-portefeulje word op sy beurt volgens besigheidslyne bestuur om gepaste fokus oor die breë voetspoor te verseker. Sanlam Pan-Afrika Lewens is verantwoordelik vir alle lewens-versekerings-, batebestuur- en kredietbesighede in Afrika, terwyl Sanlam Pan-Afrika Algemeen al die algemene versekeringbesighede bestuur.

R miljoen	2019	2018	Δ
Sanlam Pan-Afrika Lewens	1 830	1 544	19%
Sanlam Pan-Afrika Algemeen	1 679	871	93%
Ander Internasionaal	2 223	1 487	49%
Korporatiewe koste	(184)	(129)	(43%)
Bruto resultaat van finansiële dienste	5 548	3 773	47%

Sanlam Pan-Afrika Lewens het sy teiken vir die jaar oorskry. Botswana en Nigerië het soos verwag sterk gegroei. Namibië se resultate het groter nuwe besigheidstremming ingesluit en slegs marginale groei getoon. Die Ivoorkus se resultate was teleurstellend en is beïnvloed deur negatiewe beleggingsvariansies veroorsaak deur aansienlike ongerealiseerde billikewaarde-verliese, veral op die aandeleblootstelling in die polishouerportefeuljes. Die Marokkaanse lewensbesigheid het sterk groei in bedryfsverdienste behaal en bygedra tot 'n algehele uitprestasie van die 2019-teiken deur die voormalige Saham-lewensbesighede.

Die Sanlam Pan-Afrika Algemeen-portefeulje het 'n moeilike jaar gehad, met eise-ervarings wat in die belangrikste lande steeds hoog was. Algemene koste aangegaan in Suid-Afrika en Marokko om hierdie besighede te ondersteun, word met ingang van 2019 aan die Lewens- en Algemeen-portefeuljes toegedeel. Algemene koste uitgesluit, het die portefeulje 'n onderskrywingswins van 3,2% behaal in vergelyking met 3,8% in 2018. Insluitend die toedeling van algemene koste het die onderskrywingswins 2% beloop (voormalige Saham-portefeulje: 2%), wat heelwat laer is as die teikenband van 5% tot 9%. Goeie opbrengste op versekeringsfondse, veral in Marokko, het 'n netto versekeringswins van 12,9% ondersteun (voormalige Saham-portefeulje: 13,9%), wat die laer grens van die teikenband van 12% tot 18% oorskry het. Die risiko's wat deur die voormalige Saham-besighede gedek is, is langer termyn van aard gegewe die blootstelling aan derdeparty-ongevallebesigheidslyne. Versekeringsfondssaldo's is dienooreenkomstig hoër (meer as 100% van premies) en opbrengs op versekeringsfondse maak dus 'n groot komponent van die netto versekeringswins (teikenband van 7% tot 9%) uit. Hierdie opbrengs is egter wisselvallig van aard weens die blootstelling aan aandele en eiendom binne die versekeringsfondsportefeuljes. Hierdie blootstelling is gepas om OoGEW in die langer termyn te optimaliseer gegewe die aard van beleggingsmarkte in Wes- en Noord-Afrika en lae rentekoerse in verskeie lande.

Ander Internasionaal se groei van 66% in die bruto resultaat van finansiële dienste weerspieël hoofsaaklik sterk groei in Indië, veral in die algemene versekeringbesigheid.

Verdere kommentaar word in die gebiedsontleding verskaf.

Gebiedsontleding

Suider-Afrika se bruto resultaat van finansiële dienste het met 19% gestyg.

- Die *Namibiese* besighede het hul bruto resultaat van finansiële dienste met 8% gegroei. Lewensversekeringsverdienste het marginaal gestyg, met 'n verbetering in groeplewenseise-ervaring wat in groot mate geneutraliseer is deur hoër nuwe besigheidstremming. Die uitdagende ekonomiese toestande in Namibië het bygedra tot strawwe prysmededinging in die algemene versekeringmark. Santam Namibië se wins was gevolglik swak in vergelyking met die vorige jaar. Verdienste uit bankbedrywighede het met 6% gestyg.
- Die *Botswana*-besighede se groei in die bruto resultaat van finansiële dienste was 23%. Lewensversekeringsverdienste was 9% hoër en is ondersteun deur sterk groei in groeplewenseise-ervaring en sterftewins op die lyfrenteboek. Letshego se wins het met 31% gegroei vanaf 'n lae basis in 2018 en het voordeel getrek uit na-afskrywingsverhalings ná 'n groter fokus op invorderings.
- Die bruto resultaat van finansiële dienste van ander Suider-Afrikalande het met 12% gestyg. Sterk groei in nuwe groeplewenseisevolumes en 'n gunstige eise-ervaring het bygedra tot 'n verhoging van meer as 28% in Malawi se bydrae. Zambië het ook 'n groot verbetering vanaf 'n lae basis in 2018 getoon, wat verliese ingesluit het wat met die vorige gesondheidsorgadministrateur verband gehou het. Saham se MCI Care-besigheid bestuur met ingang van die 2019 gesondheidsboek.

Angola het 'n swak 2019 beleef met 'n gesamentlike verhouding van meer as 100%. Die Angolese geldeenheid het ineengestort ná die verwydering van die band waarbinne die Sentrale Bank die wisselkoers bestuur het. Die koste van ingevoerde motoronderdele en mediese inflasie het gevolglik skerp gestyg en die eise-ervaring onder groot druk geplaas. Herbepalings van pryse wat in reaksie daarop geïmplementeer is, het 'n mate van verligting gebring maar word nie ten volle in die 2019-verdienste weerspieël nie weens die vertraging veroorsaak deur jaarlikse hernuwings. In 2019 was die besighedsamestelling ook meer gerig op die minder winsgewende mediese besighedslyn. Verdere herbepalings van pryse en die stabilisasie van die geldeenheid behoort verdienste in 2020 te verbeter.

'n Verswakking in Saham Re se eiseverhouding het die nuwe-effek van die verhoogde eise-ervaring in Marokko, Angola en die Ivoorkus weerspieël. Saham Re het sy hoofkantoor in Mauritius en het dus as deel van Suider-Afrika verslag gedoen.

Noord- en Wes-Afrika se bruto resultaat van finansiële dienste het met 72% tot R1,5 miljard gestyg. Die belangrikste bydraers tot hierdie gebied is die voormalige Saham-besighede in Marokko en die Ivoorkus, en FBN Versekering in Nigerië.

- In ooreenstemming met bedryfservaring het die hoë motoreise-ervaring in Marokko voortgeduur. Herbepalings van pryse en prosesse wat gedurende die jaar geïmplementeer is om die bestuur van eise te verbeter, sal geruime tyd neem om in die onderskrywingswins weerspieël te word. Die opbrengs op versekeringsfondse het teikens vir die jaar oortref, en die aandele- en effekteportefeuljes het hul rigpunte uitpresteer. Dit het bygedra tot 'n netto algemene versekeringwins van 17%, wat goed binne die teikenband was ondanks 'n ondergemiddelde onderskrywingswins van 0,8%. Die Marokkaanse lewensbesigheid het sy teiken vir die jaar oorskry en het voordeel getrek uit groeplewens se goeie sterftewins en positiewe beleggingsvariansies.
- Bedryfsverdienste uit die Ivoorkus was teleurstellend. Verskeie middelgrootte brandeise, hoër mediese inflasie en 'n versterking van reserwes het 'n impak op die Ivoorkus se algemene versekering-onderskrywingswins gehad. Die lewensversekeringsbesigheid was ook minder winsgewend as wat verwag is weens negatiewe beleggingsvariansies, die kombinasie van negatiewe aandelemarkopbrengs en onderprestasie van sy rigpunt. Die samestelling van die portefeulje word tans met die hulp van Sanfin hersien.
- Verskeie groot eise het 'n impak op Continental Re se onderskrywingswins gehad. Dit het blootstelling aan verliese weens die Mosambiekse sikloon, olie- en gas-eise in Lagos, brand- en ongelukseise in Gaborone, asook skeepseise en die verlies van 'n raffinadery in Douala ingesluit.
- FBN Insurance het sy bruto resultaat van finansiële dienste met 27% gegroei om vir die eerste keer R100 miljoen (Sanlam se 35%-aandeel) te oorskry – 'n skitterende prestasie vir hierdie nuwe besigheid wat in 2010 begin is. Sterk nuwe besigheidsgroei het die Nigeriese resultate ondersteun.

Oos-Afrika se verdienste vir 2019 het 'n positiewe eenmalige impak van R85 miljoen (R33 miljoen ná aftrekking van belasting en minderheidsbelange) ingesluit wat verband gehou het met 'n verslapping van die regulatiewe reserwebasis in Kenia. Tanzanië se algemene versekeringverdienste het herstel van herstrukturering-koste en 'n besonder negatiewe eise-ervaring in 2018.

Die bruto resultaat van finansiële dienste van die Ander Internasionaal gebied (Indië, Maleisië en Libanon) het met 49% gestyg.

- Die bruto resultaat van finansiële dienste in Indië het met 72% tot R2 miljard verbeter. Die kredietbesighede het groei van 20% aangeteken. Druk op uitbetalings weens likiditeitsbeperkings in die Indiese mark en laer verkope van nuwe voertuie het groei in die grootte van die leningboeke beperk. Dit is geneutraliseer deur verbetering in die netto rentewins by Shriram Vervoerfinansierings-maatskappy (STFC) en Shriram City Union Finansiële (SCUF). SCUF se verdienste is ook deur verbeterde invordering van agterstallige gelde ondersteun.

Shriram Algemene Versekering het uitstekende groei van 126% behaal van R387 miljoen in 2018 tot R875 miljoen in 2019. Dit was danksy 'n groot verbetering in die prestasie van die derdeparty-aanspreeklikheidboek. Hierdie besigheidslyn het voordeel getrek uit 'n laer eisefrekwensie ('n verbeterende tendens oor die afgelope paar jaar) en ook 'n strategiese fokus op eisebestuur wat resultate lewer deur beter bespeuring van bedrog en vinniger uitbetaling van eise teen 'n laer uiteindelijke koste per eis. Dit het tot 'n laer reserwebasis in 2019 bygedra.

Lewensversekeringswins is negatief beïnvloed deur minder nuwe besigheid wat van die kredietbesighede se kliëntebasisse gegeneer is, in ooreenstemming met die laer uitbetalingsvlakke.

- Die bruto resultaat van finansiële dienste in Maleisië het met 17% tot R78 miljoen gedaal. Die lewensbesigheid het 'n goeie jaar beleef en sy winsbydrae met 32% verhoog. Doeltreffende bestuur van uitgawes, groter wins verdien op winsdelende besigheid en wanafgestemde wins het meer as vergoed vir hoë mediese, ongeskiktheids- en kritieke siekte-eise-ervarings. Hoë eise-ervaring het voortgeduur by Pacific&Orient, die algemene versekeringbesigheid. Bestuursuitgawes was ook hoër weens hoër bemarkingsbesteding en stelsel-ontwikkelingsuitgawes aangegaan om 'n uitbreiding van die aantal agente te ondersteun ter uitvoering van hul motorstrategie. Dit het bygedra tot 'n teleurstellende verswakking van 60% in die algemene versekering bruto resultaat van finansiële dienste.
- Libanon het 'n bruto resultaat van finansiële dienste van R138 miljoen (2018: R68 miljoen) bygedra. Bedryfstoestand het teen die einde van 2019 beduidend versleg weens 'n skerp verlansaming in die ekonomie en wydverspreide maatskaplike oproerigheid. 'n Positiewe eise-ervaring het die algemene versekeringbesigheid, wat ongeveer 80% van die Libanese wins bydra, in staat gestel om sy teiken vir die jaar te klopp ondanks die ekonomiese uitdagings. Aantreklike rentekoerse aangebied deur plaaslike banke, vererger deur die swak ekonomie en kwaai druk op besteebare inkomste, het tot die lae nuwe besigheidsvolumes en swak standhoudendheid bygedra. Lewensversekeringswins was dienooreenkomstig onder druk. Teen die agtergrond van die soewereine risiko's en afgradering word hierdie resultate nie as volhoubaar beskou nie.

SIG se netto resultaat van finansiële dienste het met 7% gedaal (10% laer in konstante valuta). Al die belangrikste besighede het bevredigende groei aangeteken, behalwe die VK welvaart- en adviesbesighede wat deur laer fooi inkomste, eenmalige transaksie- en projekverwante uitgawes beïnvloed is. Die effektiewe belastingkoers vir die groepering het gestyg weens die konsolidasie van Nucleus, belastingaanpassings van die vorige jaar en nie-aftrekbare uitgawes in die VK.

SIG se bruto resultaat van finansiële dienste vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ
Sanlam Beleggings (derdepartybesigheid)	536	377	42%
Welvaartbestuur	186	170	9%
Internasionaal	355	515	(31%)
Korporatiewe dienste	(28)	(16)	(75%)
Beleggingsbestuur	1 049	1 046	-
Sanlam Gespesialiseerde Finansies	510	496	3%
Sanlam Batebestuur	214	204	5%
Sentrale Kredietbestuurder en ander	296	292	1%
Bruto resultaat van finansiële dienste	1 559	1 542	1%
Belasting op bruto resultaat van finansiële dienste	(392)	(326)	20%
Nie-beherende belang	(97)	(64)	(52%)
Netto resultaat van finansiële dienste	1 070	1 152	(7%)

- Die *Sanlam Beleggings-derdepartybatebestuurder* se bruto resultaat van finansiële dienste het met 42% verbeter – 'n skitterende prestasie onder moeilike toestande. Die strategiese fokus op alternatiewe bateklasse het hoë verdienste in 2019 bygedra. Die sluiting van die Climate Investor One Fund teen \$850 miljoen het eenmalige inkomste van R68 miljoen in die Alternatiewe-besigheid genereer. Sanlam Eiendomme se bedryfswins het met 54% van R39 miljoen tot R60 miljoen gestyg, met die besigheid wat 'n sterk fooi-inkomste uit eiendomsverkrygings en -ontwikkelings genereer het. Prestasiefooie, streng kostebeheer en soliede netto fondsinvloeië het fooi-inkomste in die ander besigheidseenhede ondersteun. Die beleggingspan het 'n goeie jaar gehad en meer as 85% van portefeuljes het hul rigpunte oorskry. Dit het 'n styging in netto prestasiefooie van R17 miljoen in 2018 tot R71 miljoen in 2019 ondersteun. Die Large Manager Watch Global-portefeulje was 2de uit 10 op die ranglys.
- Welvaartbestuur* se bruto resultaat van finansiële dienste het met 9% verbeter. Fooi-inkomste het met ongeveer 10% gestyg danksy netto invloeië die vorige jaar en 'n gunstige verandering in die besighedsamestelling. Makelaarsinkomste was oor die algemeen egter swakker weens laer algehele handelsvlakke in die onseker omgewing.

- Die *Internasionaal* besigheid is negatief beïnvloed deur laer makelaarsinkomste in die welvaartbesigheid, laer adviesfooie, voorsiening van nagenoeg R30 miljoen vir swak skuld en eenmalige uitgawes aangegaan met betrekking tot verkrygings, herstrukturering en ander projekte. Dit het 'n andersins sterk onderliggende prestasie geneutraliseer, met die batebestuur-besighede wat voordeel uit hoër bates onder bestuur getrek het.
- *Sanlam Gespesialiseerde Finansies* (Sanfin) het goed gevaar om sy bruto resultaat van finansiële dienste met 3% te verhoog, ondanks moeilike toestande in 2019. Die Sanlam Batebestuur-besigheid (wat Sanlam Portefeuljebestuur en Sanlam Gestruktureerde Oplossings insluit) het winsgroei van 5% behaal – 'n lewenskragtige prestasie in die lig van laer gemiddelde aandelemarkte en die heraanwending van kapitaal deur Sanlam vir korporatiewe transaksies wat 'n negatiewe impak op die besigheid se batebasis gehad het. Sanlam Kapitaalmarkte (insluitend die Sentrale Kredietbestuurder (CCM)) kon sy bedryfswins met 1% verhoog ten spyte van hoë korporatiewe kredietvoorsiening. Bestuur van die Sanlam Korporatiewe inflasie-gekoppelde-annuïteitportefeulje is met ingang van 1 Januarie 2019 oorgedra aan die CCM, wat R38 miljoen tot die CCM se wins in 2019 bygedra het. Die CCM moes dekking van nagenoeg R185 miljoen verkry teen verskeie Suid-Afrikaanse kredietblootstellings (uitgesluit Mayfair), wat groter kredietrisiko weerspieël het. Die blootstelling aan Mayfair het verminder van nagenoeg R800 miljoen ten tyde van die ineenstorting van die Steinhoff-aandeleprys in 2017 tot R381 miljoen insluitend rente op 31 Desember 2019. 'n Dekking van 25% is op 31 Desember 2019 teen die belegging gehou, wat 'n netto deelname-waarde van R286 miljoen impliseer. Ingesluit befondsingskoste het die Mayfair-blootstelling R11 miljoen van verdienste in 2019 afgetrek.

Santam se netto resultaat van finansiële dienste het met 2% gestyg.

- Santam se 2018 finansiële jaar is gekenmerk deur 'n besonder gunstige eise-omgewing wat bygedra het tot 'n onderskrywingswins van 9,2% vir konvensionele besigheid. Die gunstige eise-ervaring het nie in die eerste helfte van 2019 voortgeduur nie, wat bygedra het tot 'n daling in die onderskrywingswins vir konvensionele besigheid tot 7,7%, wat egter steeds by die boonste grens van die teikenband van 4% tot 8% was. Die onderskrywingsresultaat vir konvensionele besigheid het dienooreenkomstig met 12% verswak. Die aanspreeklikheidsbesighedslyn het 'n sterk herstel getoon. Dit het eise ingesluit wat verband gehou het met die uitbreek van listeriose vroeg in 2018 in die vergelykbare basis. Die kernmotorboek het met 1% gegroei vanaf die hoë basis in 2018, terwyl die ingenieurslyn groei van 5% in onderskrywingswins aangeteken het. Hierdie groei is egter gedeeltelik geneutraliseer deur 'n skerp verswakking in die eiendom- en landboulyne, wat negatief beïnvloed is deur verskeie brand-, oorstromings- en haelvoorvalle in 2019. Die alternatiewe risiko-oordragbesigheid het 'n goeie jaar beleef en sy bydrae tot bedryfswins van R64 miljoen meer as verdubbel.

- Beleggingsopbrengs op versekeringsfondse het met 15% gestyg en is aangedryf deur verbeterde beleggingsopbrengste en hoër versekeringsfondssaldo's.
- Santam se aandeel in verdienste uit die SOM algemene versekering-besighede het met 77% gestyg en is ondersteun deur 'n sterk prestasie deur Shriram General Insurance. Santam se winsdeling in die Saham-verdienste het met 15% gestyg, insluitend die vergroting van Santam se effektiewe belang gedurende 2018.

Sanlam Korporatief se netto resultaat van finansiële dienste het met 2% gestyg – 'n groot verbetering sedert die eerste helfte van 2019 toe resultate onder druk was. Die bruto resultaat van finansiële dienste het met 3% verbeter. As die inflasiegegekoppelde-annuïteit-portefeulje wat aan Sanfin oorgedra is en die gesondheidsbesighede wat in 2018 aan AfroCentric verkoop is, uitgesluit word uit die vergelykbare basis, het die bruto resultaat van finansiële dienste met 'n aanneemlike 14% gestyg. Herbepaling van pryse in reaksie op die hoër groeprisiko-eise-ervaring is besig om vrugte af te werp en daar was 'n groot verbetering in hierdie besigheidslyn ondanks 'n steeds hoë eisevlak. Groeprisikowins het in 2019 tot R210 miljoen verdubbel. Goeie vordering met die omskakeling van losstaande fondse na die Sanlam Sambreelfonds bevoordeel die verdienste van die administrasie-, advies- en beleggingseenhede. Eenmalige uitgawes en 'n daling in beleggingsopbrengs ná die aanwending van kapitaal vir verkrygings het AfroCentric se winsgroei tot 4% beperk.

Netto bedryfswins van R10,8 miljard is 14% hoër as in 2018. Dit is die gesamentlike uitwerking van die verbetering van 9% in die netto resultaat van finansiële dienste, 'n daling van 4% in netto geprojekeerde uitgawes en 'n styging van 79% in netto beleggingsopbrengs. Netto beleggingsopbrengs sluit IFRS 9-kredietvoorsiening van ongeveer R340 miljoen in ná die afgradering van Libanon se soewereine kredietgradering. Dit het in groot mate die voordeel van relatief sterker beleggingsmarkprestasie in verskeie ander lande in 2019 geneutraliseer.

Genormaliseerde toeskryfbare verdienste het met 21% gedaal en is deur die volgende onderdruk:

- Netto amortisasie van ontasbare bates het van R400 miljoen in 2018 tot R766 miljoen in 2019 gestyg en is toeskryfbaar aan die amortisasie van die waarde van besigheidsverkreë ontasbare bates wat in 2018 erken is toe Saham en Nucleus filiale geword het.
- Netto eiekapitaalkoste sluit eenmalige koste van R594 miljoen in 2019 in ten opsigte van die 5% BBSEB aandeel-uitgifte. Die totale eenmalige IFRS 2-koste het R1 686 miljoen beloop. 'n Bedrag van R594 miljoen is in genormaliseerde toeskryfbare verdienste erken en verteenwoordig die ekonomiese koste aan Sanlam-aandeelhouers van die uitreiking van die aandeel teen 'n hoër as markverwante korting. Die res word in fondsoordragte erken.

KOMMENTAAR OP DIE RESULTATE (vervolg)

- Netto wins op die vervreemding van filiale en geassosieerde maatskappye van R2,8 miljard is in 2018 ooreenkomstig met IFRS erken as gevolg van die konsolidasie van Saham en Nucleus vir die eerste keer. Dit was eenmalige verdienste wat die vergelykbare basis verhoog het.
- Waardedalings van R339 miljoen is in 2019 erken in vergelyking met R305 miljoen in 2018. Druk op die genoteerde aandeelpryse van Bank Windhoek en Letshego het 'n beperking geplaas op die GEW-waardasie van Capricorn Investment Holdings (ons Namibiese assosiaat wat 'n belang in Bank Windhoek het) en Letshego. Dit het waardedalings van onderskeidelik R88 miljoen en R74 miljoen tot gevolg gehad. 'n Waardedaling van R44 miljoen is ook erken om die deelnamewaarde van die Zimbabwiese besighede tot nul te verminder. Die onderprestasie by Pacific&Orient het 'n waardedaling van R55 miljoen vereis.

Wesensverdienste het met 18% gedaal. Die verskil tussen genormaliseerde toeskryfbare verdienste en wesensverdiens te hou hoofsaaklik verband met die uitsluiting van waardedalings (R339 miljoen; 2018: R305 miljoen) en wins op die vervreemding van filiale en geassosieerde maatskappye (-R6 miljoen; 2018: R2 773 miljoen), en die insluiting van negatiewe fondsoordragte van R2 miljard (2018: positiewe R106 miljoen) in wesensverdiens te. Fondsoordragte sluit in:

- Nie-ekonomiese wanafgestemde wins en verliese erken ooreenkomstig IFRS deur die eliminasië van Sanlam-aandele wat as tesourie-aandele in polishouerportefeuljes gehou is en die erkenning van uitgestelde belasting-bates ten opsigte van aangeslane verliese in polishouerportefeuljes (netto verlies van R267 miljoen).
- Die verskil tussen die IFRS 2-koste van R1,7 miljard wat ten opsigte van die BBSEB aandeel-uitgifte erken is en 'n markverwante korting van R594 miljoen (uitgawe van R1 092 miljoen).
- Konsolidasie van die BBSEB SPV, wat lei tot die erkenning in Sanlam se verdienste van rente betaal op eksterne befondsing in die SPV en administrasiekoste aangegaan deur die SPV (netto uitgawe van R601 miljoen).

Die aantal aandele wat gebruik word om wesensverdiens te per aandeel te bereken, word verminder met die 5% aandele wat deur die BBSEB SPV gehou word, omdat dit by konsolidasie as tesourie-aandele hanteer word en afgeskryf word tot nul teen reserwes in die IFRS Staat van Finansiële Posisie.

Besigheidsvolumes

Nuwe besigheidsvolumes het met 12% toegeneem ondanks swak beleggersvertroue in Suid-Afrika en laer beleggingsinvloë in die VK, Namibië en Kenia. Nuwe lewensversekeringsbesigheids marginaal toegeneem, beleggingsbesigheidsinvloë het met 14% vermeerder en verdiende algemene versekeringspremies het met 22% gestyg.

SPF het in die tweede helfte van die jaar goed geprester en veral Glacier het hernude momentum gekry. Algehele verkope van nuwe besigheids het met 1% toegeneem, op 2%, uitgesluit die Capitec kredietlebensbesigheids wat in 2018 geskryf is en nie in 2019 herhaal is nie.

SPF nuwe besigheidsvolumes vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ
Sanlam Sky	2 726	2 494	9%
Herhalende Premie-subgroepering en Strategiese besigheidsontwikkeling	3 429	3 412	1%
Spaarbesigheid	2 204	2 209	-
Risiko en nuwe inisiatiewe	1 225	1 203	2%
Glacier	55 658	55 065	1%
Lewensbeleggings	9 406	10 082	(7%)
LISP	46 252	44 983	3%
Nuwe besigheidsvolumes	61 813	60 971	1%

- *Sanlam Sky* se nuwe besigheid het met 9% gestyg – 41% hoër – uitgesluit die 2018 Capitec Bank-kredietlebensbesigheid van R566 miljoen wat nie in 2019 herhaal is nie. Die Capitec Bank-begravningsproduk wat in Mei 2018 bekendgestel is, oortref steeds verwagtinge en het in 2019 nuwe besigheidsverkope van R1,1 miljard aangeteken. Die African Rainbow-lewensbesigheid wat pas bekendgestel is, het 'n eerste bydrae van R13 miljoen gelewer. Verkope deur die tradisionele individuele lewens-tussenganger kanaal het 'n bevredigende styging van 10% getoon en bygedra tot algehele groei van 50% in nuwe individuele lewensbesigheid, insluitend Capitec Bank-begravningsbesigheid. Safrican het 'n swakker jaar beleef en het groei in herhalende nuwe groepbesigheid tot 'n marginale 1% onderdruk, uitgesluit Capitec Bank-kredietlebens.
- Die *Herhalendepremie-subgroepering en Strategiese besigheidsontwikkeling* het nuwe besigheidsvolumes met 1% gegroei – die gesamentlike uitwerking van swak nuwe besigheidsvolumes in die Spaarbesigheid en 2% meer verkope by die ander besigheids-eenhede. Die vraag na enkelpremie-uittree-annuïteite was steeds sterk, maar die meeste ander besigheidslyne het laer nuwe besigheidsverkope aangeteken. Dit weerspieël die druk op besteebare inkomste in die middel inkomstemark en 'n gevolglik uiters mededingende omgewing. MiWayLife en Sanlam Indie het sterk groei vanaf 'n lae basis aangeteken.
- *Glacier* het in die tweede helfte van die jaar hernude momentum in nuwe besigheidsverkope gekry. Beleggingsbesigheid het 2019 met groei van 5% afgesluit, terwyl lewensbesigheid met 3% verswak het. Algehele nuwe besigheidsverkope het met 1% toegeneem. Sterk vraag na diskresionêre spaarprodukte, gewaarborgde lyfrentes, en die beleggingskoppelde lewende annuïteit (ILLA) is in groot mate geneutraliseer deur laer volumes in ander besigheidslyne.

Die swak vraag na enkelpremie lewensbesigheid het 'n negatiewe impak gehad op SPF se netto fondsinvloei, wat met 7% gedaal het van R10,3 miljard in 2018 tot R9,6 miljard in 2019.

SOM se nuwe besigheidsvolumes het met 33% gestyg en voordeel getrek uit die Saham strukturele bedrywigheid (8% hoër uitgesluit strukturele bedrywigheid en in konstante valuta). Al die belangrikste Saham-gebiede het hul volumeteikens vir die jaar behaal, behalwe Angola, die Ivoorkus en Libanon. Algehele volumes van nuwe algemene versekering-besigheid in die voormalige Saham-portefeulje het met 15% toegeneem op 'n ten volle gekonsolideerde grondslag vir 2018 én 2019. Bruto geskrewe algemene versekeringpremies het op 'n soortgelyke grondslag met 13% gestyg.

SOM nuwe besigheidsvolumes vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ
Suider-Afrika	15 695	13 992	12%
Noord- en Wes-Afrika	12 666	6 979	81%
Oos-Afrika	2 362	1 868	26%
Ander internasionaal	4 086	3 385	21%
Nuwe besigheidsvolumes	34 809	26 224	33%
<i>Algemene versekering</i>	15 604	9 873	58%
<i>Lewensversekering</i>	8 343	6 410	30%
<i>Batebestuur</i>	10 862	9 941	9%

Suider-Afrika se nuwe besigheidsvolumes het met 12% toegeneem (11% hoër in konstante valuta).

- Nuwe besigheidsvolumes in Namibië het met 14% gedaal. Nuwe lewensbesigheid het met 20% verbeter, met sterk groei in verkope in die intreevlak- én die hoë-inkomstemark. Nuwe beleggings-besigheid, wat wisselvallig van aard is en meer deur die ekonomiese toestande in Namibië geraak word, het met 25% gedaal.
- In Botswana het verskeie groot mandate nuwe beleggings-besigheidsvolumes met 57% verhoog. Nuwe lewensbesigheid het ook sterk groei van 16% aangeteken, ondersteun deur goeie groepbegrafnisskema-verkope. Algehele nuwe besigheidverkope het met 43% gestyg.
- Nuwe besigheidsvolumes in die ander Suider-Afrikagebiede het met 13% toegeneem. Angola het swakker as sy randgebaseerde teiken gevaar. Dit kan toegeskryf word aan die impak van die Kwanza-wisselkoers en 'n nadelige verandering in die samestelling van besigheid van motor na gesondheid. Die groei van Saham Re in Mauritius is beïnvloed deur laer premievloeië uit Angola as gevolg van die swak wisselkoers. Zimbabwe se nuwe besigheid het met 59% gedaal tot R158 miljoen – die totale uitwerking van die aansienlik swakker wisselkoers en laer volumes in die plaaslike geldeenheid onder uitdagende ekonomiese toestande. Alle ander lande het sterk groei in alle besigheidsllyne aangeteken.

Nuwe besigheidsvolumes in Noord- en Wes-Afrika het met 81% gestyg. Die grootste bydraers tot hierdie gebied is (persentasie dui bydrae tot nuwe besigheidsvolumes aan): die Saham-besighede in Marokko (59%), Ivoorkus (9%) en Nigerië (12%) asook FBN Insurance in Nigerië (5%). Die Saham-besighede het algehele nuwe besigheidsvolumes behaal wat in die breë in ooreenstemming met die teiken vir die jaar is. FBN Insurance groei steeds sterk teen 24%.

In die Oos-Afrikagebied het alle lande, behalwe Kenia, groei van meer as 20% aangeteken. Kenia se nuwe besigheidsvolumes is steeds teleurstellend en alhoewel dit 17% hoër was as in 2018 was dit heelwat laer as die teiken vir die jaar. Lae individuele lewensvolumes het die grootste afbreek aan die nuwe besigheidsprestasie gedoen.

Indië is steeds die grootste bydraer tot die Ander Internasionaalgebied. Nuwe besigheidsvolumes in hierdie gebied het met 21% gegroei.

- Nuwe besigheidsproduksie by die Indiese lewensversekeringsbesigheid was onder druk as gevolg van die likiditeitskrisis in Indië en was 2% laer as in 2018. Die algemene versekeringbesigheid het baie sterker groei van 15% aangeteken en bygedra tot algehele groei van 12%.
- Maleisiese nuwe besigheidsvolumes het met 29% gestyg tot R778 miljoen. Die terugk van die lewensbesigheid gaan voort, met uitmuntende groei van 43% in nuwe besigheidsvolumes. Die besigheidsamestelling het ook verander na die meer winsgewende nie-winsdelende besigheidslyne. Nuwe algemene versekeringbesigheid het met 11% gestyg en het nie aan verwagtinge voldoen nie.
- Die Libanese besighede het nuwe besigheid van R698 miljoen bygedra onder besonder moeilike bedryfstoeistande. Nuwe lewensbesigheid van R134 miljoen was heelwat laer as die teikens vir die jaar en is nadelig beïnvloed deur die uitdagende toestande, soos hierbo genoem. Die algemene versekeringsbesigheid het besonder goed gevaar en het die jaar effens laer as die teiken afgesluit. Die meer welvarende makelaarsbesigheid was in die uitdagende ekonomiese omgewing meer lewenskragtig. Dit word egter nie geag volhoubaar te wees nie.

Netto fondsinvloei het met 31% gestyg van R8,6 miljard in 2018 tot R11,2 miljard in 2019. Die impak van die Saham strukturele verandering was die belangrikste bydraer.

SIG se nuwe besigheidsvolumes het met 'n uitstekende 14% toegeneem – die totaal van 24%-groei in die Suid-Afrikaanse bate- en welvaartbestuurbesighede, wat gedeeltelik geneutraliseer is deur 'n kleiner bydrae van die internasionale portefeulje. Nuwe besigheidsprestasie was wydgerig in die Suid-Afrikaanse batebestuurbesigheid, met bevredigende institusionele, kleinhandel- en alternatiewe invloei. Die Alternatiewe-besigheid het sterk invloei gerapporteer omdat Climate

KOMMENTAAR OP DIE RESULTATE (vervolg)

Investor One Fund in Junie 2019 finaal op \$850 miljoen gesluit is. Kleinhandelfondse het sterk invloei oor oplossings en produkte heen gerapporteer met Geïmplementeerde Konsultasie, en die SIM kollektiewe beleggingskema reeks en Satrix-fondse het almal goeie invloei ervaar. Welvaartbestuurinvloei het in die tweede helfte van 2019 verbeter en die jaar met groei van 38% afgesluit. Netto fondsinvloei was 'n besonderse hoogtepunt vir die jaar met 'n styging van 194% tot R21,2 miljard. Die sterk nuwe besigheidsinvloei by die Suid-Afrikaanse batebestuurbesighede word ook weerspieël in hul bydrae tot netto fondsinvloei, wat verdriedubbel het. Welvaartbestuur het laer netto invloei ervaar (28% laer), terwyl die internasionale besigheid ook onderpresteer het met 'n daling van 75% in netto invloei van R2,3 miljard in 2018 tot R579 miljoen in 2019.

Bruto geskrewe premies by **Santam** het met 8% gestyg. Motor en Eiendom, wat 68% van totale bruto geskrewe premies bygedra het, het met 'n gesamentlike 6% gestyg in 'n uitdagende omgewing van lae ekonomiese groei en mededingende druk. Motorbesigheid het met 4% gestyg. Sterk groei van 10% by MiWay is gedemp deur marginale groei in die intermediêre kommersiële boek. Eiendomsbesigheid het met 9% gegroei ná goeie groei by Santam Re, Niche en Kommersiële. Ingenieursbesigheid (20%) en alternatiewe risikobesigheid (14%) het ook sterk groei gerapporteer.

Sanlam Korporatief het sy nuwe besigheidsvolumes met 'n soliede 14% gegroei vanaf 'n hoë basis in 2018. Dit het 'n paar groot mandate ingesluit. Herhalende- en enkelpremiebesigheid het albei goeie groei aangeteken. Die sambreefonds- en nie-lewensbelegging-besigheidslyne het die meeste van die groei bygedra.

Algehele netto fondsinvloei van R56,8 miljard in 2019 is 'n besonder bevredigende prestasie gegewe die uitdagende marktoestande.

Besigheidsvolumes vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	Nuwe besigheid			Netto invloei		
	2019	2018	Δ	2019	2018	Δ
Sanlam Persoonlike Finansies	61 813	60 971	1%	9 593	10 294	(7%)
Sanlam Opkomende Markte	34 809	26 224	33%	11 239	8 607	31%
Sanlam Beleggingsgroep	113 236	99 696	14%	21 221	7 214	194%
Santam	24 227	22 812	6%	9 146	8 986	2%
Sanlam Korporatief	15 238	13 326	14%	5 567	6 438	(14%)
Totaal	249 323	223 029	12%	56 766	41 539	37%
Lewensversekerings-besigheid	53 927	53 815	-	15 989	16 814	(5%)
Beleggingsbesigheid	155 565	136 529	14%	25 596	11 779	117%
Algemene versekering	39 831	32 685	22%	15 181	12 946	17%
Totaal	249 323	223 029	12%	56 766	41 539	37%

Waarde van nuwe gedekte besigheid

Die verdiskonteringskoers wat gebruik word om WNB te bepaal hou regstreeks verband met langtermynrentekoerse. Die verlaging van 20 basispunte en 50 basispunte in onderskeidelik die Suid-Afrikaanse nege- en vyfjaarrigkoerse gedurende 2019 in vergelyking met die einde van 2018 het 'n ooreenstemmende verlaging in die risiko-verdiskonteringskoers tot gevolg gehad. Dit het 'n positiewe impak van 4,6% op WNB-groei gehad. Veranderinge in die mengsel van besigheid, goeie kostebestuur en prysinisiatiewe het bygedra tot 'n algehele toename in WNB marges.

Netto WNB het teen werklike rentekoerse met 15% gestyg en op 'n vergelykbare ekonomiese grondslag met 10%.

SPF het algehele groei van 17% behaal (12% op 'n vergelykbare grondslag). Sanlam Sky se WNB het met 24% toegeneem (17% op 'n vergelykbare ekonomiese grondslag) en is ondersteun deur die uitsonderlike prestasie van die Capitec Bank-begrafnisbesigheid en die sterk groei in nuwe individuele lewensbesigheid wat deur die tradisionele tussengangerkanaal geskryf is. Die vergelykbare grondslag sluit die WNB van R36 miljoen van Capitec Bank se kredietlewensbesigheid in wat nie in 2019 herhaal is nie. WNB van die herhalendepremie-groeiering het met 34% verbeter (26% op 'n vergelykbare ekonomiese grondslag) en het voordeel getrek uit herprysbepalings wat in 2018 geïmplementeer is, 'n positiewe verandering in die samestelling van besigheid, 'n goeie verhoging in BrightRock, MiWayLife en Santam Indie se bydrae, en 'n paar veranderinge in die aktuariële grondslag. Glacier se WNB het met 8% gedaal en weerspieël sy nuwe besigheidsprestasie.

Netto WNB by **SOM** het met 1% gestyg (2% laer in konstante valuta). Namibië, Botswana en Maleisië het bevredigende groei van onderskeidelik 9%, 20% en 64% aangeteken. Die prestasie van Namibië en Maleisië is grootliks in ooreenstemming met die groei in nuwe lewensbesigheidsvolumes. Botswana se WNB-groei het voordeel getrek uit die swakker gemiddelde randwisselkoers en die goeie verkope van groep-begrafnisbesigheid. Ondanks goeie groei in Kenia se lewensbesigheid het dit nie aan verwagtinge voldoen nie. 'n Afname in die aantal polisse het verkrygings- en instandhoudingseenheidskoste onder druk geplaas. Negatiewe veranderinge in ekonomiese aannames het 'n impak op Nigerië se WNB-bydrae gehad, wat met 28% gedaal het. Indië se 20%-daling in WNB kan toegeskryf word aan die laer nuwe-besigheidsvolumes en die insluiting van distribusie-uitbreidingskoste. Wins in Marokko en die Ivoorkus het gedaal weens 'n verandering in die besigheidsamestelling na minder winsgewende groepbesigheid in Marokko en negatiewe modelleringsveranderinge in die Ivoorkus. Libanon se WNB het ook gedaal en weerspieël die swak prestasie van nuwe lewensbesigheid.

Sanlam Korporatief se WNB het met 22% gestyg – die kombinasie van sterk nuwe besigheids groei en produk mengsel.

KOMMENTAAR OP DIE RESULTATE (vervolg)

Waarde van nuwe gedekte besigheid vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018	Δ	CEB
Netto waarde van nuwe gedekte besigheid	2 280	1 985	15%	10%
Sanlam Persoonlike Finansies	1 763	1 504	17%	12%
Sanlam Opkomende Markte	343	338	1%	(3%)
Sanlam Beleggingsgroep	-	-	-	-
Sanlam Korporatief	174	143	22%	23%
Voor aftrekking van nie-beherende belang	2 542	2 187	16%	12%
Netto huidige waarde van nuwe besigheidspremies	76 446	74 378	3%	3%
Sanlam Persoonlike Finansies	49 269	48 790	1%	-
Sanlam Opkomende Markte	10 242	8 366	22%	21%
Sanlam Beleggingsgroep	3 410	3 334	2%	2%
Sanlam Korporatief	13 525	13 888	(3%)	(3%)
Voor aftrekking van nie-beherende belang	81 540	78 085	4%	4%
Netto marge van nuwe gedekte besigheid	2,98%	2,67%		2,88%
Sanlam Persoonlike Finansies	3,58%	3,08%		3,44%
Sanlam Opkomende Markte	3,35%	4,04%		3,24%
Sanlam Beleggingsgroep	-	-		-
Sanlam Korporatief	1,29%	1,03%		1,30%
Voor aftrekking van nie-beherende belang	3,12%	2,80%		3,00%

Kapitaalbestuur

Diskresionêre kapitaal

Die Groep het die jaar met diskresionêre kapitaal van R3,7 miljard begin, ná betaling vir die Saham-verkryging. Verskeie transaksies in 2019 het 'n impak gehad op die saldo van beskikbare diskresionêre kapitaal, wat op 31 Desember 2019 R220 miljoen beloop het.

Diskresionêre kapitaal op 31 Desember 2019

R miljoen	2019
Diskresionêre kapitaal op 31 Desember 2018	(3 678)
Surplus dividenddekking	380
Surplus beleggingsopbrengs – Sanlam Lewens	391
Vrystelling van surplus kapitaal	593
Sanlam Persoonlike Finansies	211
Sanlam Opkomende Markte	382
Kapitaal ingesamel – kontantkomponent	4 450
Totale kapitaal ingesamel	7 794
Netto verkoper befondsing	(2 997)
Dividende betaal ten opsigte van nuwe aandele	(347)
Beleggingsopbrengs en ander Korporatiewe aktiwiteit	51
	(1 967)
Suid-Afrika	(331)
Ander opkomende markte	(1 022)
Ontwikkelde markte	(614)
Diskresionêre kapitaal op 31 Desember 2019	220

Bewegings in diskresionêre kapitaal gedurende 2019 het die volgende ingesluit:

- Die surplus-kontantbedryfsverdiensde-dekking ten opsigte van die dividend wat in 2019 betaal is.
- Beleggingsopbrengs verdien op die Sanlam Lewens-kapitaalbasis is aan diskresionêre kapitaal vrygestel.
- Kapitaal van R593 miljoen is vrygestel uit die SPF- en SOM-besighede. Die voortgesette konsolidasie van Sanlam Sky-besigheid op een lewenslisensie het R211 miljoen vrygestel. Dit is aangevul deur 'n R382 miljoen-vrystelling van toegedeelde kapitaal uit SOM se Namibiese besighede. Kapitaaloptimalisering is steeds 'n fokusarea binne SPF en SOM en verdere vrystellings word in 2020 verwag.
- Diskresionêre kapitaal van R4,5 miljard is verkry deur die 5% BBSEB aandeel-uitgifte in die eerste helfte van 2019.
- R2 miljard is altesaam vir korporatiewe bedrywighede aangewend:
 - Beleggings in Suid-Afrika hou verband met die kapitalisasie van African Rainbow-lewensbesigheid (R152 miljoen), die verkryging van aandele van BrightRock-minderheidsbelange (R36 miljoen) en verskeie kleiner transaksies binne SIG.
 - Die aanwending in ander opkomende markte hou hoofsaaklik verband met R806 miljoen wat aangewend is vir die kapitalisering van versekeraars in die CIMA-gebied ná 'n verhoging in minimum regulatiewe kapitaalvlakke in die gebied, 'n verhoging in die effektiewe belang in Angola van 60% tot 70% en uitgawes aangegaan in die herstrukturering van die Saham statutêre struktuur om toekomstige kapitaal- en dividendvloei te optimaliseer. 'n Bedrag van R167 miljoen is ook aangewend vir 'n betaling aan Santam om sy ekonomiese belang in SOM se algemene versekeringbesighede in Afrika (uitgesluit Namibië en Saham Finances) van 35% tot 10% te verklein.

- Sanlam VK het die volgende verkrygings afgehandel:
 - o Blackett Walker, 'n advies- en batebestuurbesigheid, vir R68 miljoen in ooreenkomstig met sy strategie om die distribusienetwerk uit te brei en kapasiteitsbesparinge te bewerkstellig.
 - o Die Thesis Groep se privaatkliëntebesigheid, distribusienetwerk, direkte ondersteuningspanne en Pallant, sy finansiële beplanning-besigheid, vir 'n totale koopsom van BP35 miljoen. Die aanvanklike betaling het BP28 miljoen (R521 miljoen) bedra. Thesis het 'n beduidende teenwoordigheid in die suide van Engeland, met bates van BP1,2 miljard onder bestuur en 'n span van 30 beleggingskundiges. Die transaksie het Sanlam VK se diskresionêre privaatkliëntebates onder bestuur tot BP4,2 miljard verhoog. Die oorblywende koopsom is binne 18 maande vanaf die effektiewe datum in twee dele betaalbaar, onderhewig aan die behoud van bates onder bestuur.
 - o As deel van sy IFA-strategie het Sanlam VK 'n belang van 55% in Avidus Scott Lang & Co (ASL) vir 'n totale koopsom van BP2,2 miljoen verkry. Die aanvanklike betaling het BP1,3 miljoen (R25 miljoen) beloop, en die res is tot Junie 2021 in 'n aantal dele betaalbaar op grond van prestasieteikens. ASL is 'n finansiële-adviesbesigheid met sy hoofkantoor in Sale, suid van Manchester.
- Beleggingsopbrengs verdien op die diskresionêrekapitaalportefeulje en ander klein bewegings het R51 miljoen toegevoeg.

Solvensie

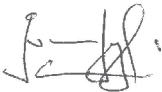
Al die belangrikste lewensversekeringsbesighede binne die Groep was aan die einde van Desember 2019 voldoende gekapitaliseer. Die Sanlam Groep se Solvensiekapitaalvereiste-dekkingsverhouding (SKV) was steeds op 'n gesonde vlak van 211%. Die SKV-dekking vir Sanlam Lewensversekering Beperk (Sanlam Lewens) se gedekte besigheid van 206% op 31 Desember 2019 het aan die boonste punt van die teikenband van tussen 170% en 210% gebly. Die SKV-dekkingsverhouding vir die Sanlam Lewens-entiteit in die geheel teen 253% het die gedekte-besigheidverhouding aan die einde van Desember 2019 oorskry as gevolg van die insluiting van diskresionêre en ander kapitaal wat op Sanlam Lewens se balansstaat gehou is, asook beleggings in Santam en ander Groepbesighede wat nie aan Sanlam Lewens se gedektebesigheidbedrywighede toegedeel is nie.

Dividend

Met toepassing van die Groep se dividendbeleid het die Direksie besluit om die gewone dividend per aandeel met 7,1% tot 334 sent te verhoog. Dit is binne ons teikenband van 2% tot 4% reële groei oor 'n 3-jaar rolperiode. Dit sal 'n kontantbedryfsverdiensdedekking van ongeveer 1 keer handhaaf.

Die Suid-Afrikaanse stelsel van terughoubelasting op dividende is op hierdie dividend van toepassing. Die volle dividend is onderhewig aan die 20%-terughoubelasting, waar van toepassing. Dit beteken 'n netto finale dividend van 267,2 sent per aandeel vir daardie aandeelhouers wat nie vrygestel is van dividendbelasting nie. Die aantal uitgereikte gewone aandele in die maatskappy se aandeelkapitaal op die verklaringsdatum is 2 069 106 282 uitgesluit 274 231 765 tesourie-aandele op 31 Desember 2019. Die maatskappy se belasting-verwysingsnommer is 9536/346/84/5.

Aandeelhouers word in kennis gestel dat die finale kontantdividend van 334 sent vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 op Maandag 20 April 2020 by wyse van elektroniese bankoordragte betaalbaar is aan gewone aandeelhouers wat teen kantoorsluiting op Vrydag 17 April 2020 in Sanlam se register aangeteken is. Die laaste verhandelingsdatum om vir hierdie dividend in aanmerking te kom, is Dinsdag 14 April 2020, en Sanlam-aandele sal vanaf Woensdag 15 April 2020 sonder dividend verhandel. Aandele-sertifikate mag nie tussen Woensdag 15 April en Vrydag 17 April 2020, albei dae ingesluit, gedematerialiseer of hermaterialiseer word nie.

Johan van Zyl
Voorsitter

Ian Kirk
Groep Uitvoerende Hoof

FINANSIËLE INLIGTING

Grondslag van aanbieding

Inleiding

Die opgesomde gekonsolideerde finansiële state word opgestel ooreenkomstig die vereistes van die JSE Beperk se Noteringsvereistes vir verkorte verslae, en die vereistes van die Maatskappywet van toepassing op opgesomde finansiële state. Ingevolge die Noteringsvereistes moet verkorte verslae opgestel word ooreenkomstig die raamwerkkonsepte en die metings- en erkenningsvereistes van die IFRS en die SAICA Riglyne vir Finansiële Verslagdoening soos uitgereik deur die Komitee vir Rekeningkundige Praktyke, en Finansiële Uitsprake soos uitgereik deur die Raad vir Finansiële Verslagdoeningstandaarde, en moet ook, as 'n minimum, die inligting bevat wat ingevolge IAS 34 Tussentydse Finansiële Verslagdoening vereis word. Die rekeningkundige praktyke wat toegepas is met die opstel van die gekonsolideerde finansiële state, waarvan die opgesomde finansiële state afgelei is, is in ooreenstemming met IFRS en strook met die rekeningkundige beleide wat met die opstel van die vorige gekonsolideerde Finansiële Jaarstate toegepas is.

Die reëls aangaande polisverpligtinge en winsaanspraak word bepaal ooreenkomstig heersende wetgewing, algemeen aanvaarde aktuariële praktyk en die bepalinge vervat in die demutualiseringsvoorstel. Daar was geen wesentliche veranderinge in die finansiële-gesondheidwaarderingsgrondslag sedert 31 Desember 2018 nie, behalwe veranderinge in die ekonomiese aannames.

Die grondslag van aanbieding en rekeningkundige beleide vir die IFRS finansiële state en Aandeelhouersinligting stem in alle wesentliche opsigte ooreen met dié wat in die 2018-jaarverslag gebruik is.

Die opstel van die Groep se geouditeerde jaarresultate het onder toesig van die Hoof Finansiële Beampste, Wikus Olivier GR(SA), geskied.

Die volgende nuwe of hersiene IFRS en interpretasies het in die huidige finansiële jaar van krag geword en is dus toegepas:

- IFRS 16 – Huurkontrakte
- IFRIC 23 – Onsekerheid oor Inkomstebelastingsbehandelings
- Vooruitbetalingsfunksies met negatiewe vergoeding (Wysigings van IFRS 9)
- Langtermynbelang in Geassosieerdes en Gesamentlike Ondernemings (Wysigings van IAS 28)
- Jaarlikse verbeterings aan IFRS Standaarde 2015 – 2017 Siklus (Wysigings van IFRS 3, IFRS 11, IAS 12, en IAS 23)
- Plan Wysiging, Beperking of Skikking (Wysigings van IAS 19)

IFRS 16: Huurkontrakte is toegepas deur die gewysigde terugwerkende benadering te gebruik. Die Groep het nie vergelykbare syfers vir die 2018-verslagdoeningstydperk herbereken soos toegelaat ingevolge die bepaalde oorgangsbepalings in die standaard nie. Daar was geen impak op teruggehoue wins aan die begin van die huidige tydperk nie. Die herklassifikasies en aanpassings wat by oorgang ontstaan het, word in die openingsbalansstaat op 1 Januarie 2019 erken. Verwys na aantekening 36 van die aanlyn finansiële jaarstate.

Die Groep het verkies om die interpretasie, IFRIC 23 - Onsekerheid oor inkomstebelastingbehandelings, terugwerkend toe te pas, met die kumulatiewe effek daarvan om die interpretasie aanvanklik toe te pas as 'n aanpassing aan die openingsbehoue verdienste saldo. Die Groep het gevolglik nie vergelykings vir die verslagdoeningstydperk vir 2018 hersaamgestel nie. Daar was egter geen impak op die staat van finansiële posisie of openingsbehoue verdienste op 1 Januarie 2019 nie. Verwys na aantekening 36 van die finansiële jaarstate aanlyn.

Die ander wysigings wat hierbo genoem word, het nie 'n wesentliche impak gehad op die bedrae wat in vorige of huidige tydperk(e) erken is nie en sal na verwagting nie 'n beduidende invloed op die huidige of toekomstige tydperke hê nie. Geen verdere openbaarmakings is dus gemaak nie.

Die volgende nuwe of hersiene IFRS en interpretasies het effektiewe datums van toepassing op toekomstige finansiële jare en is nie vooraf aanvaar nie:

- Effektief 1 Januarie 2020:
 - Wysigings van Verwysings na Konsepsuele Raamwerk in IFRS-standaarde
 - Definisie van 'n Besigheid (Wysigings van IFRS 3)
 - Definisie van Materieel (Wysigings van IAS 1 en IAS 8)
- IFRS 17 - Versekeringskontrakte (effektief 1 Januarie 2022)

IFRS 17 - Versekeringskontrakte bepaal die beginsels vir die erkenning, meting, aanbieding en openbaarmaking van versekeringskontrakte binne die bestek van die standaard. Die gedetailleerde vlak van modellering en rekeningkunde wat nodig is om aan die vereistes van IFRS 17 te voldoen, sal 'n beduidende impak op die onderliggende waardasiemodelle, -stelsels en -prosesse hê.

Die Groep se beoordeling van die vereistes van die standaard teenoor huidige data, prosesse en waardasiemodelle, asook die algehele ontwerp van die toekomstige aktuariële en finansiële verslagdoeningsprosesse en -argitektuur, is grootliks afgehandel. Bedrywighede om oplossings te bou verloop ooreenkomstig die Groepwye program.

FINANSIËLE INLIGTING (vervolg)

Die Groep verwag nie dat die ander wysigings van standarde wat deur die IASB uitgereik is maar nog nie van krag is nie, 'n wesenlike impak op die Groep sal hê nie.

Eksterne audit

Hierdie opgesomde verslag is 'n uittreksel uit geouditeerde inligting, maar is nie nagesien nie. Die Finansiële Jaarstate is geudit deur Ernst & Young Geïnkorporeer, wat hul ongekwalifiseerde mening daarvoor uitgespreek het. Die geouditeerde Finansiële Jaarstate en die ouditeur se verslag daarvoor is ter insae by die maatskappy se geregistreerde kantoor beskikbaar. Die Aandeelhoudersinligting is geudit deur Ernst & Young Geïnkorporeer, wat hul ongekwalifiseerde mening daarvoor uitgespreek het. Die geouditeerde Aandeelhoudersinligting en die ouditeur se verslag daarvoor is ter insae by die maatskappy se geregistreerde kantoor beskikbaar.

Die direkteure aanvaar volle verantwoordelikheid vir die voorbereiding van die opgesomde verslag en dat die finansiële inligting 'n akkurate uittreksel is uit die onderliggende Finansiële Jaarstate en Aandeelhoudersinligting.

GROEPSTAAT VAN FINANSIËLE POSISIE

op 31 Desember 2019

R miljoen	Herstateer ⁽¹⁾	
	2019	2018
BATES		
Toerusting	1 655	1 587
Reg van gebruiksbates	1 912	
Eienaar-geokkupeerde eiendom	1 794	2 010
Klandisiewaarde ⁽¹⁾	18 974	20 392
Waarde van besigheid verkry ⁽¹⁾	8 768	9 553
Ander ontasbare bates	926	1 082
Uitgestelde verkrygingskoste	3 505	3 446
Langtermyn-herversekeringsbates	2 042	1 971
Beleggings	770 995	690 744
Eiendom	21 565	21 349
Belegging in geassosieerdes en gesamentlike ondernemings	18 682	18 361
Aandele en soortgelyke sekuriteite	201 501	184 787
Rentedraende beleggings	234 509	211 770
Gestruktureerde transaksie bates	23 090	21 341
Beleggingsfondse	222 141	190 005
Kontant, deposito's en soortgelyke sekuriteite	49 507	43 131
Uitgestelde belasting	1 872	2 249
Bates van vervreemdingsgroep geklassifiseer as gehou vir verkoop	159	139
Tegniese algemene versekeringsbates	10 166	9 540
Bedryfskapitaalbates	77 461	72 863
Handels- en ander debiteure ⁽¹⁾	46 180	43 653
Belasting ⁽¹⁾	912	1 059
Kontant, deposito's en soortgelyke sekuriteite	30 369	28 151
Totale bates	900 229	815 576
EKWITEIT EN LASTE		
Aandeelhoudersfonds	67 317	69 506
Belang van minderheidsaandeelhouders	12 043	12 111
Totale ekwiteit	79 360	81 617
Langtermyn-polisverpligtinge	591 168	543 785
Termynfinansiering	11 187	7 413
Margebesigheid	3 614	3 654
Ander rentedraende laste	7 573	3 759
Huurverpligtinge	2 110	-
Gestruktureerde transaksie-verpligtinge	19 272	15 629
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse	85 187	66 146
Belang van sel-eienaars	3 935	3 305
Uitgestelde belasting ⁽¹⁾	5 766	5 352
Tegniese algemene versekeringsvoorsiening ⁽¹⁾	41 332	38 033
Bedryfskapitaallaste	60 912	54 296
Handels- en ander krediteure	58 062	50 761
Voorsiening	523	450
Belasting	2 327	3 085
Totale ekwiteit en laste	900 229	815 576

⁽¹⁾ Verwys na aantekening 10 vir meer inligting.

GROEPSTAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018
Netto inkomste	147 796	77 721
Inkomste van finansiële dienste	95 520	73 619
Herversekeringspremies betaal	(15 893)	(11 262)
Herversekeringskommissie ontvang	2 676	2 166
Beleggingsinkomste	33 003	31 208
Beleggingsurpluse	43 064	(16 447)
Finansieringskoste – margebesigheid	(242)	(164)
Verandering in billike waarde van eksterne-beleggersaanspreeklikheid	(10 332)	(1 399)
Netto versekerings- en beleggingskontrakvoordele en -eise	(91 526)	(29 524)
Langtermynversekeringskontrakvoordele	(30 802)	(18 566)
Langtermynbeleggingskontrakvoordele	(39 506)	2 999
Algemene versekeringseise	(29 646)	(20 662)
Herversekeringseise ontvang	8 428	6 705
Uitgawes	(41 051)	(31 701)
Verkoopsvergoeding	(13 246)	(10 139)
Administrasiekoste	(27 805)	(21 562)
Waardedalings	(742)	(449)
Amortisasie van ontasbare goedere	(1 405)	(659)
Netto bedryfsresultate	13 072	15 388
Ekwiteitsverantwoorde verdienste	2 989	2 424
Finansieringskoste – ander	(1 500)	(846)
Wins voor belasting	14 561	16 966
Belasting	(5 756)	(4 164)
Aandeelhoudersfonds	(4 017)	(3 510)
Polishoudersfonds	(1 739)	(654)
Wins vir die jaar	8 805	12 802
Ander omvattende inkomste		
Beweging in valuta-omrekeningsreserwe	(4 707)	2 002
Ekwiteitsverantwoorde beleggings se ander omvattende inkomste	(335)	126
Beweging in kontantvloei skans reserwe	-	166
Ander omvattende inkomste: nie herwin deur wins of verlies in daaropvolgende periodes nie		
Werknemervoordele hermetings verlies	25	4
Omvattende inkomste vir die jaar	3 788	15 100
Toedeling van omvattende inkomste:		
Wins vir die jaar	8 805	12 082
Aandeelhoudersfonds	7 150	11 627
Belang van minderheidsaandeelhouders	1 655	1 175
Omvattende inkomste vir die jaar	3 788	15 100
Aandeelhoudersfonds	2 951	13 698
Belang van minderheidsaandeelhouders	837	1 402
Verdienste toeskryfbaar aan aandeelhouders van die maatskappy (sent):		
Wins vir die jaar:		
Basiese verdienste per aandeel	345,8	565,4
Verwaterde wesensverdienste per aandeel	342,1	559,7

GROEPSTAAT VAN VERANDERINGE IN EKWITEIT

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	2019	2018
Aandelhoudersfonds:		
Saldo aan begin van die jaar	69 506	57 420
IFRS oorgangs aanpassings ⁽⁴⁾	-	(429)
Omvattende inkomste	2 951	13 698
Wins vir die jaar	7 150	11 627
Ander omvattende inkomste ⁽³⁾	(4 199)	2 071
Aandele uitgereik	7 795	5 635
Netto verkryging van tesourie-aandele ⁽²⁾	(8 402)	(1 022)
Aandelegebaseerde betalings	391	358
BBSEB IFRS 2 koste	1 686	-
Dividende betaal ⁽¹⁾	(6 500)	(6 053)
Verkrygings, verkope en ander bewegings in belange	(110)	(101)
Saldo aan einde van die jaar	67 317	69 506
Belang van nie-beherende belang:		
Saldo aan begin van die jaar	12 111	6 017
IFRS oorgangs aanpassings ⁽⁴⁾	-	(12)
Omvattende inkomste	837	1 402
Wins vir die jaar	1 655	1 175
Ander omvattende inkomste ⁽³⁾	(818)	227
Netto (verkryging) en verkoop van tesourie-aandele ⁽²⁾	1	(29)
Aandelegebaseerde betalings	33	26
Dividende betaal ⁽¹⁾	(1 095)	(867)
Verkrygings, verkope en ander bewegings in belange	156	5 574
Saldo aan einde van die jaar	12 043	12 111
Totale ekwiteit aan die begin van die jaar	81 617	63 437
Aandelhoudersfonds	67 317	69 506
Belang van nie-beherende belang	12 043	12 111
Totale ekwiteit aan einde van die jaar	79 360	81 617

⁽¹⁾ 'n Dividend van 334 sent per aandeel (2018: 312 sent per aandeel) was verklaar in 2020 ten opsigte van 2019 verdienste. Gebaseer op die aantal uitgereikte aandele op verklarings datum, die totale dividend word verwag om tot R6,5 miljard te beloop (nadat voorsiening gemaak is vir tesourie-aandele), maar kan wissel afhangende van die aantal uitgereikte aandele op handelsdatum. Dividende voorgestel of verklaar na die datum waarop die staat van finansiële posisie voorberei word, word nie erken op die staat van finansiële posisie datum nie.

⁽²⁾ Bestaan uit verandering in koste van aandele wat deur filiale, die aandeel-aansporingstrust, ander gekonsolideerde fondse en die BBSEB SDM gehou word.

⁽³⁾ Ander omvattende inkomste sluit in die realisasie van die kontantvloeiverskansings aanpassing van R1,500 miljard met betrekking tot die verkryging van die belang in Saham Finances.

⁽⁴⁾ Die volgende standaarde word aangeneem in die 2019 finansiële jaar (Raadpleeg aantekening 8.1 vir meer inligting):

- IFRS 9
- IFRS 15

⁽⁵⁾ 'n Eenmalige uitgawe van R1,686 miljard is ingevolge Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IFRS 2) Aandelegebaseerde betaling erken ten opsigte van die uitreiking van die breë-BASIS swart ekonomiese bemagtiging (BBSEB) na die nuwe BBSEB-voertuig (SDM).

GROEPKONTANTVLOEISTAAT

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

R miljoen	Notas	2019	2018
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite		6 645	10 760
Kontant benut uit bedrywighede	3.1	(9 910)	(7 286)
Rente en voorkeuraandele dividende ontvang		17 541	18 199
Rente betaal		(1 094)	(1 136)
Dividende ontvang		13 198	12 307
Dividende betaal		(7 433)	(6 844)
Belasting betaal		(5 657)	(4 480)
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		(509)	(6 764)
Verkryging van filiale en geassosieerde maatskappye		(685)	(7 254)
Beskikking oor filiale en geassosieerde maatskappye		176	490
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite		2 503	4 052
Aandele uitgereik		7 795	5 635
Beweging in tesourie-aandele		(8 401)	(1 051)
Beskikking van nie-beherende belang		-	90
Termynfinansiering ingesamel		3 998	2 455
Termynfinansies terugbetaal		(299)	(3 077)
Huurverpligting betaal		(590)	-
Netto toename in kontant en kontantekwivalente		8 639	8 048
Netto buitelandse valuta verskille		(325)	(124)
Kontant en kontantekwivalente aan begin van die jaar		63 343	55 419
Kontant en kontantekwivalente aan einde van die jaar	3.2	71 657	63 343

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019

1. Verdienste per aandeel

Vir die **basiese verdienste per aandeel** is die geweegde gemiddelde aantal gewone aandele aangepas vir die tesourie-aandele wat gehou word deur filiale, gekonsolideerde beleggingsfondse en polishouers. Basiese verdienste per aandeel word bereken deur die verdienste te deel deur die aangepaste geweegde gemiddelde aantal uitgereikte aandele.

Vir die **verwaterde verdienste per aandeel** is die geweegde gemiddelde aantal gewone aandele aangepas vir die aandele wat nog nie onder die Sanlam-aandeel Aansporingskema uitgereik is nie en tesourie-aandele gehou deur filiale, gekonsolideerde beleggingsvoertuie (insluitend die BBSEB SPV soos verklaar in aantekening 8) en polishouers. Die aandele gehou deur die BBSEB SPV word gesien as 'n opsie vir verwaterde verdienste per aandeel doeleindes wat 'n impak sal hê op die verwatering soos die Sanlam aandeelprys groei. Verwaterde verdienste per aandeel is bereken deur die verdienste te deel deur die aangepaste verwaterde geweegde gemiddelde aantal uitgereikte aandele.

Sent	2019	2018
Basiese verdienste per aandeel:		
Wesensverdienste	361,8	445,6
Wins toeskryfbaar aan aandeelhouersfonds	345,8	565,4
Verwaterde verdienste per aandeel:		
Wesensverdienste	357,9	441,1
Wins toeskryfbaar aan aandeelhouersfonds	342,1	559,7
R miljoen		
Ontleding van verdienste:		
Wins toeskryfbaar aan aandeelhouersfonds	7 150	11 627
Plus/(Minus): Netto wins op die verkoop van filiale	6	(13)
Wins met die verkoop van filiale	9	(17)
Belasting op wins met verkoop van filiale	-	4
Nie-beherende belang	(3)	-
Minus: Netto wins met verkoop van geassosieerde maatskappye	-	(2 760)
Wins met verkoop van geassosieerde maatskappye	-	(3 095)
Belasting op wins met verkoop van geassosieerde maatskappye	-	157
Nie-beherende belang	-	178
Minus: Ekwiteitsverantwoorde nie-wesensverdienste	-	(17)
Plus: Waardedalings	325	325
Bruto waardedalings	395	449
Belasting op waardedaling	-	(3)
Nie-beherende belang	(70)	(121)
Wesensverdienste	7 481	9 162

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

1. Verdienste per aandeel (vervolg)

Miljoen	2019	2018
Aantal aandele:		
Geweegde aantal uitgereikte gewone aandele	2 324,8	2 215,6
Minus: Geweegde Sanlam-aandele gehou deur filiale en gekonsolideerde beleggingsfondse (insluitende polishouers)	(256,9)	(159,3)
Aangepaste geweepte gemiddelde aantal aandele vir basiese verdienste per aandeel	2 067,9	2 056,3
Plus: Totale aantal aandele ten opsigte van Sanlam Beperk langtermyn aansporingskemas	22,1	21,0
Aangepaste geweepte gemiddelde aantal aandele vir verwaterde verdienste per aandeel	2 090,0	2 077,3

2. Segmentele inligting

R miljoen	2019	2018
Segmentele inkomste uit finansiële dienste (volgens aandeelhouersfondsinligting)	84 250	66 529
Sanlam Persoonlike Finansies	21 068	19 136
Sanlam Opkomende Markte	25 367	11 526
Sanlam Beleggingsgroep	6 800	6 396
Santam	25 396	23 693
Sanlam Korporatief	5 989	5 622
Groep kantoor en ander	(370)	156
IFRS-aanpassings	11 270	7 090
Totale inkomste van finansiële dienste	95 520	73 619
Segmentele resultaat (volgens aandeelhouersfondsinligting ná aftrekking van belasting en nie-beherende belang)	9 110	11 521
Sanlam Persoonlike Finansies	4 559	4 218
Sanlam Opkomende Markte	1 950	3 561
Sanlam Beleggingsgroep	951	1 693
Santam	1 460	1 609
Sanlam Korporatief	662	637
Groep kantoor en ander	(472)	(197)
Belang van minderheidsaandeelhouers wat by segmentele resultaat ingesluit is, teruggeskryf	1 655	1 175
Fondsoordragte	(1 960)	106
Totale wins vir die jaar	8 805	12 802

	2019	2018
Sanlam Persoonlike Finansies	6 895	3 874
Sanlam Opkomende Markte	821	704
Sanlam Beleggingsgroep	5 856	6 060
Santam	270	234
Sanlam Korporatief	1 565	1 747
Totale IFRS 15 inkomste	15 407	12 619

Opsomming van inkomste

Volgens primêre geografie

	Suid-Afrika	Res van Afrika	Ander Internasionale	Totaal
2019				
IFRS 15 Inkomste	11 576	851	2 980	15 407
Administrasiefooie	8 091	557	479	9 127
Batebestuur en prestasiefooie	2 300	206	1 965	4 471
Kommissies	487	78	507	1 072
Konsultasiefooie	212	10	22	244
Aktuariële en risikobestuursfooie	204	-	-	204
Trust- en boedelfooie	166	-	-	166
Ander ⁽¹⁾	116	-	7	123
Inkomste wat nie binne die bestek van IFRS 15 val nie	55 143	23 704	1 266	80 113
Finansiële dienste inkomste	66 719	24 555	4 246	95 520
2018				
IFRS 15 Inkomste	9 148	738	2 733	12 619
Administrasiefooie	5 093	438	498	6 029
Batebestuur en prestasiefooie	2 832	228	1 744	4 804
Kommissies	372	57	479	908
Konsultasiefooie	367	12	1	380
Aktuariële en risikobestuursfooie	198	-	-	198
Trust- en boedelfooie	156	-	-	156
Ander ⁽¹⁾	130	3	11	144
Inkomste wat nie binne die bestek van IFRS 15 val nie	51 710	8 217	1 073	61 000
Finansiële dienste inkomste	60 858	8 955	3 806	73 619

⁽¹⁾ Ander IFRS 15 inkomste sluit kortings en ontvangskripsies vir draaiboeke in.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

2. **Segmentele inligting** (vervolg)

Opsomming van inkomste (vervolg)

Volgens die tydsberekening van inkomste-erkenning

	Op 'n sekere punt in tyd	Oor tyd ⁽²⁾	Nie in die omvang van IFRS 15	Totaal
2019				
IFRS 15 Inkomste	972	14 435	-	15 407
Administrasiefooie	5	9 122	-	9 127
Batebestuur en prestasiefooie	1	4 470	-	4 471
Kommissies	780	292	-	1 072
Konsultasiefooie	19	225	-	244
Aktuariële en risikobestuursfooie	-	204	-	204
Trust- en boedelfooie	99	67	-	166
Ander ⁽¹⁾	68	55	-	123
Inkomste wat nie binne die bestek van IFRS 15 val nie	-	-	80 113	80 113
Finansiële dienste inkomste	972	14 435	80 113	95 520
2018				
IFRS 15 Inkomste	1 020	11 599	-	12 619
Administrasiefooie	12	6 017	-	6 029
Batebestuur en prestasiefooie	6	4 798	-	4 804
Kommissies	725	183	-	908
Konsultasiefooie	116	264	-	380
Aktuariële en risikobestuursfooie	-	198	-	198
Trust- en boedelfooie	93	63	-	156
Ander ⁽¹⁾	68	76	-	144
Inkomste wat nie binne die bestek van IFRS 15 val nie	-	-	61 000	61 000
Finansiële dienste inkomste	1 020	11 599	61 000	73 619

⁽¹⁾ Ander IFRS 15 inkomste sluit kortings en ontvangskripsies vir draaiboeke in.

⁽²⁾ Prestasiefooie is onderhewig aan beperking op die erkenning van veranderlike vergoeding.

3. Aantekeninge tot die kontantvloeistaat

3.1 Kontant gegeneer/(benut) in bedrywighede

R miljoen	2019	2018
Wins voor belasting per omvattende inkomstestaat	14 561	16 966
Netto beweging in polisverpligtinge	48 780	(2 655)
Nie-kontantvloei items	(40 459)	16 017
Waardevermindering	1 024	357
Slegte skuld afgeskryf	313	145
Aandeelgebaseerde betalings	424	385
Wins met verkoop van filiale en geassosieerdes	8	(3 112)
Billike waarde aanpassings	(43 072)	19 558
Waardedaling van beleggings en klandisiewaarde	742	449
Amortisasie van ontasbare bates	1 405	659
Verdienste op ekwiteitsverantwoording	(2 989)	(2 424)
IFRS 2 BBSEB koste	1 686	-
Items uitgesluit van kontant wat in bedrywighede gebruik word	(30 151)	(29 205)
Rente en voorkeuraandele dividende ontvang	(18 695)	(18 034)
Rente betaal	1 742	1 136
Dividende ontvang	(13 198)	(12 307)
Netto verkryging van beleggings	(18 815)	(7 323)
Toename/(afname) in netto bedryfskapitaalbaties en laste	16 174	(1 086)
Kontant gebruik in bedrywighede	(9 910)	(7 286)
3.2 Kontant en kontantekwivalente		
Bedryfskapitaal: kontant en kontantekwivalente	30 369	28 151
Beleggingskontant	43 319	36 156
Oortrokke bank	(2 031)	(964)
Totale kontant en kontantekwivalente	71 657	63 343

Ingesluit in kontant en kontantekwivalente is beperkte kontantsaldo's van R1 740 miljoen (2018: R3 136 miljoen) met betrekking tot hoofsaaklik Kredietondersteuning Ooreenkoms (CSA) met afgeleide teenpartye asook aanvanklike marges met JSE met betrekking tot beursverhandelde afgeleides.

4. Aandeleterugkope

Die Sanlam-aandeelehouers het by die algemene jaarvergaderings in 2019 en 2018 algemene magtiging aan die Groep verleen om Sanlam-aandele in die mark terug te koop. Geen aandeleterugkoop transaksies het plaasgevind nie.

5. Voorwaardelike aanspreeklikhede

Aandeelehouers word verwys na die voorwaardelike aanspreeklikhede wat in die 2019-jaarverslag geopenbaar is. Die omstandighede rondom die voorwaardelike aanspreeklikhede is wesenlik onveranderd.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE

vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

6. Daaropvolgende gebeure

Die uitbreek van die koronavirus teen die middel van Januarie het ontwrigting in internasionale ekonomiese markte veroorsaak. Ten tyde van hul ramings en besluite op 31 Desember 2019 (soos geopenbaar in aantekening 25 van die Finansiële Jaarstate), het bestuur die ekonomiese toestande en vooruitskattings op daardie datum in aanmerking geneem. Bestuur sal voortgaan om vorentoe die moontlike impak van die virus op belangrike ramings en besluite in ag te neem.

Geen ander belangrike feite of omstandighede wat 'n wesentliche impak gehad het op die finansiële posisie van die Sanlam-groep op 31 Desember 2019 soos in hierdie finansiële state weerspieël, het tussen die datum van die finansiële state en hierdie verslag ontstaan nie.

7. Besigheidsamevoegings

Daar was geen wesentliche besigheidsamevoegings gedurende 2019 nie.

8. Sanlam BBSEB-transaksie

Gedurende 2019 het Sanlam Beperk 111 349 000 aandele uitgereik teen 'n prys van R70 per aandeel vir 'n nuwe Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging (BBSEB) spesiale voertuig (SDM). Die aandele is uitgereik op 'n prys van R70 per aandeel, wat 'n afslag van ongeveer 10% verteenwoordig teenoor die volume-geweegde gemiddelde prys (VWAP) van drie dae destyds. Sanlam het R3,7 miljard aan die BBSEB-entiteit befonds. Sanlam se bemagtigingsvennoot, Ubuntu-Botho (UB) en Sanlam Ubuntu-Botho Gemeenskapsontwikkelingstrust neem deel aan 20% van die BBSEB SOM en vyf ander geteikende begunstigde groepe wat die oorblywende 80% deel. 'n Eenmalige uitgawe van R1,686 miljard is erken ingevolge Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IFRS 2) Aandeelgebaseerde Betalings ten opsigte van die BBSEB-aandele-uitreiking.

9. Billike waarde openbaarmakings

Finansiële instrumente

Finansiële instrumente wat op die staat van finansiële posisie gedra word sluit in beleggings (uitgesluit beleggingseiendomme, geassosieerdes en gesamentlike ondernemings), debiteure, kontant, deposito's en soortgelyke sekuriteite, beleggingsbeleidskontrakte, finansieringslaste, laste in respek van eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse en krediteure.

Erkenning en ontkenning

Finansiële instrumente word erken wanneer die Groep party word tot 'n kontraktuele ooreenkoms wat 'n finansiële bate of finansiële aanspreeklikheid vorm vir die Groep wat nie onderhewig is aan opskorting voorwaardes nie. Beleggingstransaksies word gereeld erken deur gebruik te maak van handelsdatumrekeningkunde.

Finansiële bates word ontken wanneer die kontraktuele regte op ontvang van die kontantvloei verval of wanneer die bate oorgedra word. Op ontheffing van 'n finansiële bate, word die verskil tussen die drabedrag op die datum van ontheffing en die vergoeding ontvang erken in die wins of verlies.

Finansiële verpligtinge word onthef wanneer die verpligting om kontant of ander bronne te lewer in terme van die kontrak ontslaan word, gekanselleer of verval het. By die ontferkenning van 'n finansiële las, is die verskil tussen die drabedrag wat uitgedoof is en die teenprestasie word erken in die wins of verlies.

Sekuriteite geplaas by teenparty as deel van die kapitaal van die Groep markaktiwiteite word nie ontferken nie. Geen oordrag van eienaarskap vind plaas ten opsigte van ander kollaterale as kontant nie, en sodanige kollaterale wat deur teenparty aanvaar word, mag nie gebruik word vir enige ander doel as om as sekuriteit gehou te word vir die ambagte waarop sodanige sekuriteit verband hou nie. Ten opsigte van kontantsekuriteit, oordrag van eienaarskap in die wet. Die teenparty is egter verplig om die dieselfde bedrag kontant, tesame met rente terug te betaal, as daar geen wanbetaling plaasgevind het ten opsigte van die ambagte waarop sodanige kontantsekuriteit verband hou nie. Kontantkollaterale word gevolglik ook nie ontferken nie.

Klassifikasie

Finansiële bates

By die aanvanklike erkenning word 'n finansiële bate geklassifiseer soos gemeet aan:

- Geamortiseerde koste;
- Billike waarde deur wins of verlies (verpligtend of aangewys); of
- Billike waarde deur ander omvattende inkomste

'n Finansiële bate word teen geamortiseerde koste gemeet as dit aan albei van die volgende voorwaardes voldoen en word nie as billike waarde aangewys deur wins of verlies nie:

- dit word gehou binne 'n sakemodel waarvan die doel is om bates te hou om kontraktuele kontantvloei in te vorder; en
- die kontraktuele voorwaardes gee op spesifieke datums aanleiding tot kontantvloei wat uitsluitlik die betaling van die hoofsom en rente op die uitstaande hoofbedrag is.

'n Skuldinstrument word slegs teen ander omvattende inkomste teen billike waarde gemeet as dit aan albei die volgende voorwaardes voldoen:

- die bate word gehou binne 'n sakemodel waarvan die doelwit bereik word deur beide die invordering van kontraktuele kontantvloei en die verkoop van finansiële bates; en
- die kontraktuele voorwaardes gee op spesifieke datums aanleiding tot kontantvloei wat uitsluitlik die betaling van die hoofsom en rente op die uitstaande hoofbedrag is.

Alle finansiële bates wat nie geklassifiseer is soos gemeet teen geamortiseerde koste of billike waarde deur ander omvattende inkomste soos hierbo beskryf nie, word verpligtend gemeet teen billike waarde deur wins en verlies. Daarbenewens wys die groep sekere finansiële bates aan wat andersins sou voldoen aan die vereistes wat gemeet moet word teen geamortiseerde koste of teen billike waarde deur ander omvattende inkomste as teen billike waarde deur wins of verlies, indien dit 'n rekeningkundige wanverhouding elimineer of dit aansienlik sou verminder, wat andersins sou ontstaan.

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Finansiële verpligtinge

By die aanvanklike erkenning klassifiseer die Groep sy finansiële verpligtinge in een van die volgende kategorieë:

- Geamortiseerde koste;
- Billike waarde deur wins of verlies (verpligtend of aangewys)

Die klassifikasie van finansiële instrumente word by die aanvanklike erkenning bepaal op grond van die doel waarvoor die finansiële bates verkry word of verpligtinge aangegaan word. Finansiële verpligtinge geklassifiseer as teen billike waarde deur wins en verlies bestaan uit verpligtinge wat gehou word vir verhandeling, insluitende afgeleide instrumente (verpligte billike waarde deur wins of verlies), sowel as finansiële verpligtinge wat as billike waarde deur wins en verlies aangewys word.

By die aanvanklike erkenning wys die Groep 'n finansiële las aan as billike waarde deur wins of verlies wanneer dit sodoende meer relevante inligting tot gevolg het, hetsy omdat:

- dit elimineer of verminder 'n teenstrydigheid in die meting of erkenning wat andersins sou ontstaan as gevolg van die meting van bates of laste of die erkenning van die winste en verliese op verskillende basis; of
- 'n Groep van finansiële laste; of 'n groep finansiële bates en laste word bestuur en die prestasie daarvan word op 'n billike waarde-basis geëvalueer, in ooreenstemming met 'n gedokumenteerde risikobestuur of beleggingstrategie, en inligting oor die Groep word op daardie basis intern aan die onderneming se sleutelbestuurspersoneel voorsien.

Die Groep wys finansiële instrumente aan teen billike waarde deur wins of verlies in ooreenstemming met sy risikobestuursbeleide en -prosedures wat gebaseer is op die bestuur van die Groep se kapitaal en aktiwiteite op 'n billike waarde basis. Die Groep se interne bestuursverslagdoeningsgrondslag stem ooreen met die klassifikasie van sy finansiële instrumente.

Aanvanklike meting

'n Finansiële bate of finansiële las word aanvanklik gemeet teen billike waarde, plus 'n finansiële bate of finansiële las wat nie gemeet word teen billike waarde deur wins of verlies nie, transaksiekoste wat direk aan die verkryging of uitgifte toegeskryf kan word.

Koste wat direk toeskryfbaar is aan die verkryging van finansiële bates geklassifiseer as teen billike waarde deur wins of verlies, word in die staat van omvattende inkomste erken as deel van beleggingsoorskotte.

Daaropvolgende meting

Finansiële instrumente wat geklassifiseer word as teen billike waarde deur wins of verlies, word na die aanvanklike erkenning teen billike waarde gemeet. Netto winste en verliese (met die verkoop van beleggings en billike waarde winste en verliese), rente- of dividendinkomste en buitelandse valuta-winste of -verliese word in die wins of verlies erken. Veranderings in billike waarde word as beleggingsoorskotte in die staat van omvattende inkomste erken. Die spesifieke waardasiemetodes wat gebruik word, word in die individuele polisstate wat met elke item verband hou, geopenbaar.

Finansiële instrumente wat teen geamortiseerde koste geklassifiseer word, word teen geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rentemetode. Rente-inkomste, rente-uitgawe, buitelandse valuta-winste en -verliese en waardedaling word in die wins of verlies erken. Enige wins of verlies of ontferking word ook in wins of verlies gemeet.

Waardedaling

Die Groep erken verliestoelaes vir verwagte kredietverliese op:

- Finansiële bates gemeet teen geamortiseerde koste (insluitende kontrakbates/kontrakdebiteure); en
- Finansiële waarborgkontrakte

Op elke verslagdatum word die verliestoelaes gemeet aan 'n bedrag gelykstaande aan lewensverwagte kredietverliese as die kredietrisiko op die finansiële instrument sedert die aanvanklike erkenning aansienlik toegeneem het.

Op elke verslagdatum word die verliestoelaes gemeet aan 'n bedrag gelykstaande aan die verwagte kredietverliese van 12 maande indien:

- Die kredietrisiko op 'n finansiële instrument het sedert die aanvanklike erkenning nie beduidend toegeneem nie; of
- Daar word vasgestel dat finansiële instrumente op die verslagdatum 'n lae kredietrisiko het.

Die Groep bepaal of die kredietrisiko op 'n finansiële instrument aansienlik toegeneem het deur hierdie risiko van wanbetaling op die finansiële instrument op die verslagdoeningsdatum te vergelyk met die risiko van wanbetaling op die finansiële instrument op die datum van die aanvanklike erkenning tesame met redelike en ondersteunbare inligting wat dui op beduidende toename in kredietrisiko sedert die aanvanklike erkenning.

Op elke verslagdatum word die verliestoelaes gemeet aan 'n bedrag gelykstaande aan die verwagte kredietverliese van 12 maande, indien die kredietrisiko op 'n finansiële instrument sedert die aanvanklike erkenning nie aansienlik toegeneem het nie. Daar word aanvaar dat finansiële instrumente op die verslagdoeningsdatum nie 'n lae kredietrisiko het nie, dat dit geen noemenswaardige toename in kredietrisiko het nie.

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Op elke verslagdatum word die verliestoelaes gemeet aan 'n bedrag gelykstaande aan lewensverwagte kredietverliese as die kredietrisiko op die finansiële instrument sedert die aanvanklike erkenning aansienlik toegeneem het.

Verwagte kredietverliese van 12 maande is die gedeelte van die verwagte kredietverliese wat voortspruit uit wanbetalingsgebeurtenisse wat binne die 12 maande na die verslagdatum moontlik is. Lewensverwagte kredietverliese is die verwagte kredietverliese wat voortspruit uit alle moontlike wanbetalings gedurende die verwagte lewensduur van 'n finansiële instrument.

'n Waardedalingsverlies of -verlies word in die wins of verlies erken vir die bedrag van die verwagte kredietverliese (of omkerings) wat nodig is om die verliestoelaag op die verslagdatum aan te pas.

Meting van verwagte kredietverliese

Verwagte kredietverliese is 'n waarskynlike geweegde raming van kredietverliese, gemeet aan die huidige waarde van alle kontanttekorte (die verskil tussen die kontantvloeï verskuldig aan die entiteit in ooreenstemming met die kontrak en die kontantvloeï wat die Groep verwag om te ontvang).

Aanbieding van verliestoelaes in die staat van finansiële posisie

Verliestoelaes vir verwagte kredietverliese word aangebied as 'n aftrekking van die bruto drabedrae van die finansiële bates.

Afskrywings

Die bruto drabedrag van 'n finansiële bate word afgeskryf en verminder as daar geen redelike verwagting is om 'n finansiële bate in sy geheel of 'n gedeelte daarvan te verhaal nie.

Verrekening

Finansiële bates en laste word verreken en die netto bedrag word in die staat van finansiële posisie gerapporteer wanneer daar tans 'n wetlik afdwingbare reg is om die erkende bedrae te vergoed en daar 'n voorneme is om op 'n netto basis te vereffen, of om terselfdertyd bates te realiseer en laste te vereffen.

Ander finansiële laste

Ander finansiële verpligtinge sluit in:

- Lopende finansieringsverpligtinge aangegaan as deel van die rentemarge-onderneming en gekombineer met spesifieke finansiële bates gemeet teen geamortiseerde koste;
- Ander lopende finansieringsverpligtinge gemeet teen aandeelpryse of geamortiseerde koste soos van toepassing;
- Verpligtinge op beleggingskontrakte gemeet teen billike waarde, bepaal op die basis soos uiteengesit in die afdeling oor polisverpligtinge en winsonderneming; en
- Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse gemeet aan die toeskryfbare netto batewaarde van die onderskeie fondse.

Bepaling van billike waarde en billike waarde hiërgie

Hieronder word die vereiste openbaarmaking ten opsigte van waardasies teen billike waarde uiteengesit, deur gebruik te maak van 'n drie-vlak billike waarde hiërgie wat die betekenis van die insette wat gebruik is om hierdie metings te bepaal, reflekteer. Daar moet egter kennis geneem word dat hierdie openbaarmaking slegs bates en laste teen billike waarde insluit.

Ingesluit in die **vlak 1** kategorie is bates en laste wat waardeer word met verwysing na onaangepaste, gekwoteerde pryse in 'n aktiewe mark vir identiese bates en laste.

Ingesluit in die **vlak 2** kategorie is bates en laste wat waardeer word deur gebruik te maak van insette anders as gekwoteerde pryse soos ingesluit in vlak 1 wat direk (bv as pryse) of indirek (bv afgelei vanaf pryse) vir die bate of las waarneembaar is. Instrumente wat byvoorbeeld waardeer word deur gebruik te maak van 'n waardasietegniek wat op aannames gebaseer is en deur waarneembare huidige marktransaksies ondersteun word, word as vlak 2 gekategoriseer.

Bates en laste wat waardeer word deur gebruik te maak van insette wat nie op waarneembare markdata gebaseer is nie, word as **vlak 3** gekategoriseer.

Bepaling van billike waarde en billike waarde hiërgie

Hieronder word die vereiste openbaarmaking ten opsigte van waardasies teen billike waarde uiteengesit, deur gebruik te maak van 'n drie-vlak billike waarde hiërgie wat die betekenis van die insette wat gebruik is om hierdie metings te bepaal, reflekteer. Daar moet egter kennis geneem word dat hierdie openbaarmaking slegs bates en laste teen billike waarde insluit.

Ingesluit in die vlak 1 kategorie is bates en laste wat waardeer word met verwysing na onaangepaste, gekwoteerde pryse in 'n aktiewe mark vir identiese bates en laste.

Ingesluit in die vlak 2 kategorie is bates en laste wat waardeer word deur gebruik te maak van insette anders as gekwoteerde pryse soos ingesluit in vlak 1 wat direk (bv as pryse) of indirek (bv afgelei vanaf pryse) vir die bate of las waarneembaar is. Instrumente wat byvoorbeeld waardeer word deur gebruik te maak van 'n waardasietegniek wat op aannames gebaseer is en deur waarneembare huidige marktransaksies ondersteun word, word as vlak 2 gekategoriseer.

Bates en laste wat waardeer word deur gebruik te maak van insette wat nie op waarneembare markdata gebaseer is nie, word as vlak 3 gekategoriseer.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. **Billike waarde openbaarmakings** (vervolg)

Bepaling van billike waarde en billike waarde hiërargie (vervolg)

R miljoen	Vlak 1	Vlak 2	Vlak 3	Totaal
Herhalende billike waarde waardasies				
31 Desember 2019				
Nie-finansiële instrumente	-	-	21 565	21 565
Eiendomme	-	-	21 565	21 565
Finansiële instrumente	478 583	255 866	2 808	737 257
Aandele en soortgelyke instrumente	195 603	4 764	1 134	201 501
Rentedraende beleggings	77 456	147 811	498	225 765
Belegging in gesamentlike ondernemings	-	-	400	400
Gestruktureerde transaksies	862	22 228	-	23 090
Beleggingsfondse	200 354	21 073	714	222 141
Handels- en ander debiteure	4 308	7 971	62	12 341
Kontant, deposito's en soortgelyke instrumente:				
Beleggings	-	48 504	-	48 504
Kontant, deposito's en soortgelyke instrumente:				
Bedryfskapitaal-bates	-	3 515	-	3 515
Totale bates teen billike waarde	478 583	255 866	24 373	758 822
Finansiële instrumente	84 903	434 493	2 184	521 580
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse	84 247	397	543	85 187
Beleggingskontrak-verpligtinge	-	399 840	1 641	401 481
Termynfinansiering	-	3 314	-	3 314
Gestruktureerde transaksie-verpligtinge	-	19 272	-	19 272
Handels- en ander krediteure	656	11 670	-	12 326
Totale laste teen billike waarde	84 903	434 493	2 184	521 580

R miljoen	Vlak 1	Vlak 2	Vlak 3	Totaal
Herhalende billike waarde metings				
31 Desember 2018				
Nie-finansiële instrumente	-	-	21 349	21 349
Eiendomme	-	-	21 349	21 349
Finansiële instrumente	406 689	249 119	1 844	657 652
Aandele en soortgelyke instrumente	179 365	4 918	504	184 787
Rentedraende beleggings	30 137	174 617	69	204 823
Belegging in gesamentlike ondernemings	-	-	539	539
Gestruktureerde transaksies	8 013	13 328	-	21 341
Beleggingsfondse	182 926	6 347	732	190 005
Bedryfskapitaal-bates ⁽¹⁾	6 248	5 653	-	11 901
Kontant, deposito's en soortgelyke instrumente: Beleggings ⁽²⁾	-	41 897	-	41 897
Kontant, deposito's en soortgelyke instrumente: Bedryfskapitaal-bates	-	2 359	-	2 359
Totale bates teen billike waarde	406 689	249 119	23 193	679 001
Finansiële instrumente	62 621	387 434	2 278	452 333
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse	61 573	3 960	613	66 146
Beleggingskontrak-verpligtinge	-	353 672	1 665	355 337
Termynfinansiering	-	3 085	-	3 085
Gestruktureerde transaksie-verpligtinge	-	15 629	-	15 629
Bedryfskapitaal-laste ⁽¹⁾	1 048	11 088	-	12 136
Totale laste teen billike waarde	62 621	387 434	2 278	452 333

⁽¹⁾ Handelsrekeningbates en -laste tot die bedrae van R4 607 miljoen en R4 547 miljoen is onderskeidelik geherklassifiseer na gearmortiseerde koste.

⁽²⁾ Kontant, deposito's en soortgelyke instrumente tot die bedrag van R1 234 miljoen is geherklassifiseer na gearmortiseerde koste.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Rekonsiliasie van beweging in vlak 3 bates en laste, waardeer teen
billike waarde

R miljoen	Eiendomme	Belegging in gesamentlike ondernemings
2019		
Bates		
Saldo op 1 Januarie 2019	21 349	539
Totale wins/(verlies) in die staat van omvattende inkomste	847	(139)
Verkrygings deur besigheidskombinasie	71	-
Verkrygings	469	-
Verkope	(698)	-
Beweging in buitelandse valuta	(263)	-
Geherklassifiseer as vervreemdingsgroep gehou vir verkoop	(2)	-
Oordrag na eienaar-geokkupeerde eiendom	(208)	-
Oordrag van vlak 2	-	-
Saldo op 31 Desember 2019	21 565	400
2018		
Saldo op 1 Januarie 2018	11 505	359
Totale wins in die staat van omvattende inkomste	309	180
Verkrygings deur besigheidskombinasie	7 446	-
Verkrygings	2 165	-
Verkope	(171)	-
Beweging in buitelandse valuta	224	-
Geherklassifiseer as vervreemdingsgroep gehou vir verkoop	(128)	-
Oordrag na eienaar-geokkupeerde eiendom	(1)	-
Saldo op 31 Desember 2018	21 349	539

Aandele en soortgelyke sekuriteite	Rente- draende beleggings	Beleggings- fondse	Handels- en debiteure	Totale bates
504	69	732	-	23 193
100	(2)	(68)	-	738
-	-	-	-	71
175	437	56	-	1 137
(86)	(6)	(5)	-	(795)
(15)	-	(1)	-	(279)
-	-	-	-	(2)
-	-	-	-	(208)
456	-	-	62	518
1 134	498	714	62	24 373
433	30	330	-	12 657
20	3	33	-	545
-	-	-	-	7 446
131	36	368	-	2 700
(100)	-	-	-	(271)
20	-	1	-	245
-	-	-	-	(128)
-	-	-	-	(1)
504	69	732	-	23 193

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Rekonsiliasie van beweging in vlak 3 bates en laste, waardeer teen billike waarde (vervolg)

R miljoen	Beleggings- kontrakver- pligtinge	Eksterne beleggers in gekon- solideerde fondse	Totale laste
2019			
Laste			
Saldo op 1 Januarie 2019	1 665	613	2 278
Totale verlies/(wins) in die staat van omvattende inkomste	49	(55)	(6)
Verkrygings	50	-	50
Verkope	(141)	-	(141)
Beweging in buitelandse valuta	18	(15)	3
Saldo op 31 Desember 2019	1 641	543	2 184
2018			
Saldo op 1 Januarie 2018	2 205	527	2 732
Totale verlies in die staat van omvattende inkomste	25	1	26
Verkrygings	65	-	65
Verkope	(797)	-	(797)
Beweging in buitelandse valuta	167	85	252
Saldo op 31 Desember 2018	1 665	613	2 278
R miljoen			
		2019	2018
Winste en verliese (gerealiseer en ongerealiseer) ingesluit by wins en verlies			
Totale winste of verliese by wins of verlies ingesluit vir die periode		(804)	519
Totale ongerealiseerde winste of verliese ingesluit in die wins of verlies vir die periode vir bates gehou aan die einde van die verslagtydperk		(112)	89

Oordragte tussen kategorieë

R miljoen	Aandele en soort- gelyke sekuri- teite	Rente- draende beleg- gings ⁽¹⁾	Ge- strukt- reerde transak- sies	Kontant, deposito's en soortge- lyke instru- mente	Totale bates
2019					
Bates					
Oordragte vanaf vlak 1 na vlak 2	(172)	(2 043)	(4 291)	-	(6 506)
2018					
Oordragte vanaf vlak 1 na vlak 2	-	142	-	-	142

⁽¹⁾ Daar is instrumente wat nie aktief in die mark verhandel is nie wat oorgedra was van vlak 1 na vlak 2. Alternatiewelik, instrumente wat aktief in die mark begin verhandel het, is van vlak 2 na vlak 1 oorgedra.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Waardasetegnieke gebruik in die bepaling van die billike waarde van bates en laste

Instrument	Toepaslik tot vlak	Waardasiebasis
Eiendom	3	Onlangse gekontrakteerde pryse, verdiskonteerde kontantvloeï model (VKM), Verdienste-faktor
Aandele en soortgelyke sekuriteite	2 en 3	Verdiskonteerde kontantvloeï model (VKM), Verdienste-faktor
Rentedraende beleggings	2 en 3	VKM, Verdienste-faktor, Gekwoteerde afkoop-/aflosprys voorsien deur uitreiker
Gestruktureerde transaksie bates en -laste	2	Opsie-prysingsmodelle VKM
Beleggingskontrak verpligtinge en beleggingsfondse	2 en 3	Huidige eenheidsprys van onderliggende eenheidsgekoppelde bate, vermenigvuldig met die aantal eenhede gehou VKM Verdienste-faktor
Handels- en ander ontvangstes/betalings	2 en 3	VKM, Verdienste-faktor, Gekwoteerde afkoop-/aflosprys voorsien deur uitreiker, Opsie-prysingsmodelle
Kontant deposito's en soortgelyke sekuriteite	2	Mark-tot-mark, opbrengskurwe
Belegging in gesamentlike ondernemings	3	Verdiskonteerde kontantvloeï model (VKM)
Termyn-finansiering	2	VKM
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse	2 en 3	Huidige eenheid prys van onderliggende bate, vermenigvuldig met die aantal eenhede in besit

Hoofaannames	Beduidende, onwaarneembare insette
Effek- en interbank-rentekoerskurwe, Kapitalisasie koers, Koste van Kapitaal, Verbruikersprysindeks Kontantvloei vooruitskattings (insluitend vakaturekoers)	Kapitalisasie koers Verdiskonteringskoers Verbruikersprysindeks Kontantvloei vooruitskattings (insluitend vakaturekoers)
Effek- en interbank-rentekoerskurwe, Koste van kapitaal, Verbruikersprysindeks	Koste van kapitaal Verdienste-faktor Begrotings Projeksies
Effek- en interbank-rentekoerskurwe, Koste van kapitaal, verbruikersprysindeks	Verdiskonteringskoers
Effek- en interbank-rentekoerskurwes, vooruit ekwiteit- en wisselkoerse, volitaliteits risiko aanpassings	n.v.t.
Effek- en interbank-rentekoerskurwe, Koste van kapitaal, verbruikersprysindeks Effek- rentekoerskurwe	Verdienste-faktor
Vooruitkoers Kredietrisiko- verspreiding Likiditeits-verspreiding	n.v.t.
Effek- en interbank-rentekoerskurwes, Kredietverspreiding	n.v.t.
Effek- en interbank-rentekoerskurwe, Koste van kapitaal, Verbruikersprysindeks	Koste van kapitaal Volhoubare EBITDA
Effek- en vooruitkoers, Kredietgradering van uitreiker, Likiditeits-verspreiding Kontrakrentekoers-kurwe	n.v.t.
Effek- en interbank-rentekoerskurwes, Koste van kapitaal, Verbruikersprysindeks, Eenhedspriese	Gebaseerd op die onderliggende bates

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Sensitiwiteit van vlak 3 bates en laste waardeer teen billike waarde na veranderinge in sleutelaannames
Bates

R miljoen	Dra- bedrag	Effek van 10% styging in risiko aanpassings
Eiendomme⁽¹⁾		
2019		
Kontantvloei risiko-aanpassings	21 565	(2 157)
Basiskoers	-	-
Kapitalisasiekoers	-	-

R miljoen

2019

Verdienste faktor

R miljoen	Dra- bedrag	Effek van 10% styging in risiko aanpassings
2018		
Kontantvloei risiko-aanpassings	21 349	(2 135)
Basiskoers	-	-
Kapitalisasiekoers	-	-

R miljoen

2018

Verdienste faktor

Effek van 10% daling in risiko aanpassings	Dra-bedrag	Effek van 1% styging in basis/kapitalisasiekoers	Effek van 1% daling in basis/kapitalisasiekoers
2 157	-	-	-
-	11 464	(436)	473
-	11 464	(479)	582

Dra-bedrag	Effek van 'n 10% toename in waarde	Effek van 'n 10% afname in waarde
10 101	936	(930)

Effek van 10% daling in risiko aanpassings	Dra-bedrag	Effek van 1% styging in basis/kapitalisasiekoers	Effek van 1% daling in basis/kapitalisasiekoers
2 135	-	-	-
-	9 864	(240)	258
-	9 864	(297)	364

Dra-bedrag	Effek van 'n 10% toename in waarde	Effek van 'n 10% afname in waarde
11 477	1 002	(969)

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

9. Billike waarde openbaarmakings (vervolg)

Sensitiwiteit van vlak 3 bates en laste waardeer teen billike waarde na veranderinge in sleutelaanname (vervolg)

Bates (vervolg)

R miljoen	Dra- bedrag ⁽²⁾	Effek van 10% styging in risiko aanpassings
Ander Beleggings		
2019		
Aandele en soortgelyke sekuriteite	1 134	113
Rentedraende beleggings	-	-
Beleggingsfonds	714	71
Belegging in gesamentlike ondernemings ⁽³⁾	400	40
Handels- en ander debiteure	-	-
Totaal	2 248	224
Ander Beleggings		
2018		
Aandele en soortgelyke instrumente	504	50
Rentedraende beleggings	-	-
Beleggingsfondse	732	73
Beleggings in gesamentlike ondernemings ⁽³⁾	-	-
Totaal	1 236	123

Laste

R miljoen

2019

Beleggingskontrak-verpligtinge
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse

Totale Laste

2018

Beleggingskontrak-verpligtinge
Eksterne beleggers in gekonsolideerde fondse

Totale Laste

- ⁽¹⁾ Beleggingseiendomme bestaan uit 'n meerderheid van Sanlam Life beperk eiendomme, gewaardeer met behulp van kapitalisasie- en verdiskonteringskoerse, met sensitiwiteite gebaseer op hierdie twee onwaarneembare insette.
- ⁽²⁾ Verteenwoordig hoofsaaklik privaat ekwiteitsbeleggings gewaardeer volgens verdiensteveelvoud, met sensitiwiteite gebaseer op die volle waardasie.
- ⁽³⁾ Die waardasie metode wat toegepas word op die onderliggende bate is vanaf 'n VKM metode na 'n verdienste-faktor metode verander.

Effek van 10% daling in risiko aanpassings	Dra- bedrag	Effek van 1% styging in basis/ kapitalisa- sietoers	Effek van 1% daling in basis/ kapitalisa- sietoers
(113)	-	-	-
-	498	(23)	14
(71)	-	-	-
(40)	-	-	-
-	62	(20)	21
(224)	560	(43)	35

(50)	-	-	-
-	69	(1)	2
(73)	-	-	-
-	539	(44)	50
(123)	608	(45)	52

	Dra- bedrag ⁽²⁾	Effek van 'n 10% toename in waarde	Effek van 'n 10% afname in waarde
	1 641	164	(164)
	543	54	(54)
	2 184	218	(218)
	1 665	167	(167)
	613	61	(61)
	2 278	228	(228)

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE
vir die jaar geëindig 31 Desember 2019 (vervolg)

10. Herstaterings van die Staat van Finansiële Posisie

10.1 Verkryging van Saham

Gedurende die boekjaar 2019 het aanvullende inligting aan die lig gekom oor die toekenning van kooppryse wat in 2018 vir Saham uitgevoer is. Die staat van finansiële posisie en toepaslike aantekeninge is hersaamgestel om die veranderings in meting te weerspieël. Die herstatering het geen invloed op die staat van omvattende inkomste nie.

Die verkrygingsaldo's vir Saham is in die Groepstaat van Finansiële posisie hersaamgestel deur elk van die finansiële state-lynitens vir die voorafgaande tydperk soos volg te wysig:

R miljoen	2018		
	Voorheen berig	Aanpassings	Herstateer
BATES			
Klandisiewaarde	19 985	407	20 392
Waarde van verkrygde besigheid	9 985	(432)	9 553
Ander bates	785 631	-	785 631
Totale bates	815 601	(25)	815 576
EKWITEIT AND LASTE			
Kapitaal en reserwes	81 617	-	81 617
Uitgestelde belasting	5 460	(108)	5 352
Algemene versekering tegniese voorsiening	37 950	83	38 033
Ander laste	690 574	-	690 574
Totale laste	733 984	(25)	733 959
Totale ekwiteit en laste	815 601	(25)	815 576

10.2 Huidige belasting

Ingevolge IAS 1 moet huidige belastingbates op die voorkant van die Verklaring van finansiële posisie geopenbaar word. Die Groep het huidige belasting te ontvang ter bedrae van R1 059 miljoen van Handel en Ander debiteure herklassifiseer as Belasting in die Groep se Verklaring van finansiële posisie in die huidige finansiële state vir die vergelykbare tydperk.

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING

Sanlam Beperk

(Geïnkorporeer in die Republiek van Suid-Afrika)

(Registrasienommer 1959/001562/06) JSE-aandelekode: SLM/NSX

Aandelekode: SLA ISIN: ZAE000070660 (die Maatskappy of Sanlam)

Kennis geskied hiermee aan aandeelhouders wat op Vrydag 13 Maart 2020 in die Maatskappy se aandeleregister aangeteken is, dat die 22ste Algemene Jaarvergadering (AJV) van die aandeelhouders van Sanlam op Woensdag 10 Junie 2020 om 14:00* in die CR Louw-ouditorium, Sanlam Hoofkantoor, Strandweg 2, Bellville, Kaapstad (die Vergadering) gehou sal word om: (i) sodanige sake te bespreek soos wat wettiglik by die Vergadering bespreek mag word, en (ii) die Gewone en Spesiale Besluite wat hierna uiteengesit word, te oorweeg en, indien goedgekeur, met of sonder wysiging te aanvaar op die wyse soos bepaal deur die Maatskappywet, 71 van 2008, soos gewysig (die Maatskappywet), saamgelees met die Noteringsvereistes van die JSE Beperk (JSE-noteringsvereistes) en ander aandeelbeurse waarop die Maatskappy se gewone aandele genoteer is, aan welke Vergadering aandeelhouders wat op die registrasiedatum, Vrydag 29 Mei 2020, in die Maatskappy se aandeleregister aangeteken is, sal deelneem en waarby hulle sal stem.

Let asseblief daarop dat deelnemers aan die Vergadering (insluitend gevolmagtigdes) redelikerwys bevredigende identifikasie moet kan verskaf voordat hulle geregtig is om die Vergadering by te woon of daaraan te kan deelneem.

Stemgeregtiges word toegelaat om die lokaal nie later nie as 14:00 op Woensdag 10 Junie 2020 binne te kom om te stem. Vorms van identifikasie sluit geldige identiteitsdokumente, bestuurslisensies en paspoorte in.

Gewone besluite

Om die volgende 12 Gewone Besluite te oorweeg en, indien goedgekeur, met of sonder wysiging aan te neem:

Persentasie steun vereis vir Gewone Besluite nommer 1 tot 12

Vir die aanneem van hierdie Gewone Besluite word die steun van meer as 50% (vyftig persent) van die totale getal stemme wat die aandeelhouders teenwoordig of by volmag verteenwoordig by hierdie Vergadering mag uitbring, vir elke Gewone Besluit vereis, behalwe besluit nommer 11 waar die steun van minstens 75% (vyf-en-sewentig persent) van die totale getal stemme vereis word.

* Die Vergadering begin stiptelik om 14:00. As gevolg van die elektroniese stemstelsel word geen laat registrasies daardie dag toegelaat nie.

1. Gewone Besluit nommer 1 – Voorlegging van Sanlam se jaarlikse verslagdoening

Om Sanlam se jaarlikse verslagdoening (wat die Geïntegreerde Verslag, Korporatiewe Bestuursverslag, Vergoedingsverslag en Finansiële Jaarstate insluit) vir die jaar geëindig 31 Desember 2019, wat soos nodig aan aandeelhouders versprei is, insluitend die gekonsolideerde nagesiene finansiële state vir die Maatskappy en sy filiale, asook die Ouditeure, Ouditkomitee en Direkteure se verslae voor te lê, te oorweeg en te aanvaar. Sanlam se 2019 jaarlikse verslagdoening is aanlyn beskikbaar by www.sanlam.com.

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluit nommer 1 is om Sanlam-aandeelhouders die geleentheid te gee om Sanlam se jaarlikse verslagdoening, insluitend die gekonsolideerde nagesiene finansiële state van die Maatskappy soos vereis deur Artikel 30(3)(d) van die Maatskappywet, formeel te oorweeg en te aanvaar.

2. Gewone Besluit nommer 2 – Heraanstelling van ouditeure vir die 2020 finansiële jaar

Om Ernst & Young Geïnk., soos genomineer deur die Maatskappy se Ouditkomitee, weer as onafhanklike ouditeure van die Maatskappy aan te stel om die amp te beklee tot ná afloop van die volgende AJV van die Maatskappy. Kennis moet geneem word dat mnr C du Toit die individuele en aangewese ouditeur is wat die Maatskappy se audit vir die finansiële jaar eindigende 31 Desember 2020 sal onderneem.

Rede en gevolg

Die rede vir Gewone Besluit nommer 2 is dat:

- die Maatskappywet sowel as die JSE-noteringsvereistes die aanstelling of heraanstelling van die Maatskappy se ouditeure elke jaar by die AJV van die Maatskappy vereis. Ooreenkomstig paragraaf 3.86 van die JSE-noteringsvereistes het die Ouditkomitee ook oorweeg en hulle daarvan vergewis dat Ernst & Young Geïnk., die onafhanklike ouditeure, as sodanig op die JSE se Lys van Ouditeure en Rekeningkundige Spesialiste geakkrediteer is; en
- dat bogenoemde individu en aangewese ouditeur aan die toepaslike vereistes voldoen soos bepaal in Artikel 22 van die JSE-noteringsvereistes en nie op die JSE se lys van gediskwalifiseerde individuele ouditeure verskyn nie.

3. *Gewone Besluit nommer 3 – Aanstelling van gesamentlike ouditeure vir 2021 finansiële jaar*

Om KPMG Geïnk., soos genomineer deur die Maatskappy se Ouditkomitee, met ingang van die 2021 finansiële jaar as gesamentlike ouditeure aan te stel. Hierdie aanstelling sluit die oorsig van die 2021 tussentydse resultate in.

Rede en gevolg

Die rede vir Gewone Besluit nommer 3 is dat die Maatskappywet en die JSE-noteringsvereistes die aanstelling of heraanstelling van die Maatskappy se ouditeure elke jaar by die AJV van die Maatskappy vereis. Ten einde algehele korporatiewe bestuur te versterk en ooreenstemming met die verwagte vereistes van die Omsigtigheidsowerheid te verseker, het die Ouditkomitee die aanstelling van gesamentlike onafhanklike ouditeure vir Sanlam Beperk by die Direksie aanbeveel. Die Ouditkomitee het ingestem om 'n jaar vooruit die goedkeuring van aandeelhouders te verkry om KPMG Geïnk. in staat te stel om reeds gedurende die 2020 finansiële jaar met die oorgangsproses te begin. Ingevolge paragraaf 3.86 van die JSE-noteringsvereistes het die Ouditkomitee ook oorweeg en hulle daarvan vergewis dat:

- KPMG Geïnk., die onafhanklike ouditeure, as sodanig op die JSE se Lys van Ouditeure en Rekeningkundige Spesialiste geakkrediteer is; en
- dat bogenoemde individu en aangewese ouditeur aan die toepaslike vereistes voldoen soos bepaal in Artikel 22 van die JSE-noteringsvereistes en nie op die JSE se lys van gediskwalifiseerde individuele ouditeure verskyn nie.
- die aanstelling van KPMG Geïnkorporeer is deur die Omsigtigheidsowerheid goedgekeur.

4. *Gewone Besluit nommer 4 – Aanstelling van direkteure*

Om die volgende direkteure (Gewone Besluite nommers 4.1 tot 4.3) wat in die Direksie van Sanlam (die Direksie) aangestel word en wat verkiesbaar is en hulself verkiesbaar stel, ingevolge klousule 26 van die Maatskappy se Akte van Oprigting as bykomende direkteure te kies.

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluit nommer 4.1 is om die direkteur wat in die Direksie van Sanlam aangestel is, ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting as bykomende direkteur te kies.

4.1 Gewone Besluit nommer 4.1 – Verkiesing van AS Birrell as direkteur

Om AS Birrell, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting as 'n bykomende direkteur verkies is, en wat verkiesbaar is en homself verkiesbaar stel, te kies.

Naam: Andrew Birrell (51)

Aangestel: 2019

Kwalifikasies: BBusSc. (Aktuarieel, 1990) Universiteit van Kaapstad, Genoot van die Fakulteit van Aktuarisse (1994), Genoot van die Aktuariële Vereniging van Suid-Afrika (AVSA), Chartered Enterprise Risk Actuary (CERA Global Association, 2009), en Lid van die Instituut van Direkteure (VK, 2015)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur, Ouditkomitee, Risiko en Nakoming-komitee, Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, en Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur van Sun Life of Canada (VK), waar hy voorsitter van die Risikokomitee en die Winsdelingkomitee is. Hy dien ook as 'n onafhanklike nie-uitvoerende direkteur van Ensure Limited (VK), waar hy voorsitter van die Ouditkomitee, lid van die Risikokomitee en lid van die Vergoedingkomitee is. Hy is uitvoerende direkteur van Universal Partners Limited; nie-uitvoerende direkteur van JSA Group en YASA Limited (albei maatskappye met hul hoofkantore in die VK); alternatiewe direkteur van SC Lowy Partners, die beheermaatskappy van 'n Hongkong-gebaseerde gespesialiseerde beleggingsbank. Mnr Birrell het in die verlede verskeie onafhanklike nie-uitvoerende posisies in relevante bedrywe in Suid-Afrika en in die buiteland bekleed (insluitend onafhanklike nie-uitvoerende voorsitter van Assupol Holdings en Assupol Life tot 31 Maart 2019).

Kundigheidsgebiede:

Finansiële verslagdoening, risikobestuur, lewensversekering, algemene versekering, gesondheidsversekering, aandele-makelary, batebestuur en aanlynkleinhandelbankwese.

Die Direksie beveel die verkiesing van hierdie direkteur aan.

4.2 Gewone Besluit nommer 4.2 – Verkiesing van E Masilela as direkteur

Om E Masilela, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting as 'n bykomende direkteur verkies is, en wat verkiesbaar is en homself verkiesbaar stel, te kies.

Naam: Elias Masilela (55)

Aangestel: 2019

Kwalifikasies: BA (1986) Universiteit van Swaziland, MSc in Ekonomiese Beleid en Ontleding van Addis Ababa Universiteit, asook verskeie professionele sertifikate verwerf aan Harvard Universiteit

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees: Sanlam Kliëntebelange-komitee, Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee, Nie-uitvoerende Direkteur-komitee, en Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteur-komitee

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings: Voorsitter van verskeie invloedryke entiteite in Suid-Afrika, insluitend V&A Waterfront en Capital Harvest. Onlangse voorsitter van die Nasionale Taakmag vir Impakbelegging in Suid-Afrika. Hy is 'n direksielid van Multichoice Group, Multichoice SA, Alternative Prosperity Holdings, Future Planet Capital in Londen, Strate, en ook die Eskom Pensioen- en Voorsorgfonds.

Kundigheidsgebiede:

Skakeling met regering, finansiële dienste, ekonomie, beleggingsbestuur, lewensversekering, algemene versekering en bemagtiging.

Die Direksie beveel die verkiesing van hierdie direkteur aan.

4.3 Gewone Besluit nommer 4.3 – Verkiesing van JP Möller as direkteur

Om JP Möller, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting as 'n bykomende direkteur verkies is, en wat verkiesbaar is en homself verkiesbaar stel, te kies.

Naam: Kobus Möller (61)

Aangestel: 2020

Kwalifikasies: BCom (Cum Laude) Universiteit van Pretoria, BCompt (Hons) (UNISA), GR(SA), AMP Harvard Business School

Mnr Möller het senior finansiële posisies in Gencor, Impala Platinum Holdings en Sanlam Persoonlike Finansies beklee, en was vanaf 2006 tot sy aftrede in 2016 Finansiële Direkteur van Sanlam.

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Ouditkomitee, Risiko en Nakoming-komitee, Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, Direksielid van Sanlam Kapitaalmarkte (Edms.) Beperk, Sanlam Beleggingsbeheer-maatskappy (Edms.) Beperk, Sanlam Opkomende Markte Beperk, Sanlam Persoonlike Finansies en Sanlam Korporatief.

Belangrike posisies, direkteurskappe of verenigings:
Geen.

Kundigheidsgebiede:
Lewensversekering, korttermynversekering, internasionale saketransaksies, finansiële verslagdoening, risikobestuur en beleggings.

Die Direksie beveel die verkiesing van hierdie direkteur aan.

5. Gewone Besluit nommer 5 – Herkiesing van direkteure

Om individueel die volgende nie-uitvoerende direkteure (Gewone Besluite nommers 5.1 en 5.2) van die Maatskappy, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting beurtelings uittree, en wat verkiesbaar is en hulself weer verkiesbaar stel, te herkies.

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluite nommers 5.1 en 5.2 is om die direkteure wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting beurtelings uittree, te herkies.

- RV Simelane
- PB Hanratty

5.1 Gewone Besluit nommer 5.1 – Herkiesing van RV Simelane as direkteur

Om RV Simelane, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting beurtelings uittree, en wat verkiesbaar is en haarself weer verkiesbaar stel, te herkies.

Naam: Rejoice Simelane (68)

Nie-uitvoerende direkteur sedert 2004

Kwalifikasies: PhD (Ekonomie), Universiteit van Connecticut, VSA, (1994)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Nie-uitvoerende Direkteure-komitee en lid van die Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

Uitvoerende direkteur van Ubuntu-Botho Investment (Edms.) Beperk sedert 2004 en direksielid van ARM Gold sedert 2002.

Kundigheidsgebiede:

Ekonomie en finansies, oudit, risiko, nakoming, die reg, korporatiewe bestuur en die besigheid oor die algemeen.

Die Direksie beveel die herkiesing van hierdie direkteur aan.

5.2 Gewone Besluit nommer 5.2 – Herkiesing van PB Hanratty as direkteur

Om BP Hanratty, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting beurtelings uittree, en wat verkiesbaar is en homself weer verkiesbaar stel, te herkies.

Naam: Paul Hanratty (59)

Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur sedert 2017

Kwalifikasies: BBusSc (Hons), Genoot van Instituut van Aktuarisse (FIA), AMP Harvard

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:

Voorsitter van die Ouditkomitee, lid van die Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee, die Sanlam Kliëntebelange-komitee, die Risiko en Nakoming-komitee, die Nie-uitvoerende Direkteure-komitee en die Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

MTN (JSE) NED – African Telecoms, nie-uitvoerende voorsitter van Intelligent Debt Management.

Kundigheidsgebiede:

Lewensversekering, algemene versekering, aftreefonds, administrasie, algemene bestuur, finansies, aktuarieel, internasionale markte en beleggings.

Die Direksie beveel die herkiesing van hierdie direkteur aan.

6. Gewone Besluit nommer 6 – Herkiesing van uitvoerende direkteure

Om die volgende uitvoerende direkteure (Gewone Besluite nommers 6.1 en 6.2) wat in die Direksie aangestel is en wat herkiesbaar is en hulself weer verkiesbaar stel, te herkies.

Rede en gevolg

Die Direksie het ooreengekom dat, in belang van goeie korporatiewe bestuur, uitvoerende direkteure ook beurtelings vrywillig sal uittree volgens 'n voorafbepaalde rotasieskedule. Die rede vir en gevolg van Gewone Besluit nommer 5.1 is om die uitvoerende direkteur wat in die Direksie aangestel is, te herkies.

6.1 Gewone Besluit nommer 6.1 – Herkiesing van HC Werth as uitvoerende direkteur

Naam: Heinie Werth (57)

Aangestel as uitvoerende direkteur sedert 2016

Kwalifikasies: GR(SA), Hons B Rekeningkunde, MBA en EDP (Manchester)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Uitvoerende Hoof: Sanlam Opkomende Markte

Belangrike Sanlam-verwante posisies, direkteurskappe of verenigings:
Sanlam Opkomende Markte en Shriram Capital Limited

Kundigheidsgebiede:
Rekeningkunde, finansies, finansiële markte en belegging, algemene besigheid en risikobestuur.

Die Direksie beveel die herkiesing van hierdie direkteur aan.

6.2 Gewone Besluit nummer 6.2 – Herkiesing van JM Modise as uitvoerende direkteur

Naam: Jeanett Modise (56)

Uitvoerende direkteur sedert 2019

Kwalifikasies: BCom, MDP (UNISA), SEP (Harvard), MBL (UNISA), AMP Advanced Management Development for Senior Executives

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Uitvoerende Hoof: Menslike Hulpbronne, Uitvoerende direkteur

Belangrike Sanlam-verwante posisies, direkteurskappe of verenigings:
Nie-uitvoerende direkteur van Indwe Broker Holdings en MiWay.

Kundigheidsgebiede:
Menslike hulpbronne, lewensversekering, algemene versekering en beleggingsbestuur.

Die Direksie beveel die herkiesing van hierdie direkteur aan.

7. Gewone Besluit nummer 7 – Verkiesing van die lede van die Sanlam Oudit-, Aktuariële en Finansies-komitee (Ouditkomitee)

Om individueel die volgende onafhanklike nie-uitvoerende direkteure van die Maatskappy (Gewone Besluite nommers 7.1 tot 7.5) as lede van die Sanlam Ouditkomitee te kies tot ná afloop van die Maatskappy se volgende AJV.

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluite nommers 7.1 tot 7.5 is dat die lede van die Ouditkomitee van die Maatskappy, synde 'n statutêre komitee, ingevolge Artikel 94(2) van die Maatskappywet deur die aandeelhouers aangestel moet word.

7.1 Gewone Besluit nummer 7.1 – Aanstelling van AS Birrell as lid van die Ouditkomitee (onderhewig aan sy verkiesing as direkteur ooreenkomstig Gewone Besluit nummer 4.1)

Naam: Andrew Birrell (51)

Aangestel: 2019

Kwalifikasies: BBusSc. (Aktuarieel, 1990) Universiteit van Kaapstad, Genoot van die Fakulteit van Aktuarisse (1994), Genoot van die Aktuariële Vereniging van Suid-Afrika (AVSA), Chartered Enterprise Risk Actuary (CERA Global Association, 2009), en Lid van die Instituut van Direkteure (VK, 2015)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur, Ouditkomitee, Risiko en Nakoming-komitee, Nie-uitvoerende Direkteure-komitee en Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur van Sun Life of Canada (VK), waar hy voorsitter van die Risikokomitee en die Winsdelingkomitee is. Hy dien ook as 'n onafhanklike nie-uitvoerende direkteur van Ensure Limited (VK), waar hy voorsitter van die Ouditkomitee, lid van die Risikokomitee en lid van die Vergoedingskomitee is. Hy is uitvoerende direkteur van Universal Partners Limited; nie-uitvoerende direkteur van JSA Group en YASA Limited (albei maatskappye met hul hoofkantore in die VK); alternatiewe direkteur van SC Lowy Partners, die beheermaatskappy van 'n Hongkong-gebaseerde gespesialiseerde beleggingsbank. Mnr Birrell het in die verlede verskeie onafhanklike nie-uitvoerende posisies in relevante bedrywe in Suid-Afrika en in die buiteland beklee (insluitend onafhanklike nie-uitvoerende voorsitter van Assupol Holdings en Assupol Life tot 31 Maart 2019).

Kundigheidsgebiede:

Finansiële verslagdoening, risikobestuur, lewensversekering, algemene versekering, gesondheidsversekering, aandele- makelary, batebestuur en aanlynkleinhandelbankwese.

Die Direksie beveel die verkiesing van hierdie direkteur aan.

7.2 Gewone Besluit nommer 7.2 – Aanstelling van PB Hanratty as lid van die Ouditkomitee (onderhewig aan sy herkiesing as direkteur ooreenkomstig Gewone Besluit nommer 5.2)

Naam: Paul Hanratty (59)

Aanstelling: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur sedert 2017.

Kwalifikasies: BBusSc (Hons) (Universiteit van Kaapstad), Genoot van Instituut van Aktuarisse (FIA), Advanced Management Programme (Harvard)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Nie-uitvoerende direkteur, voorsitter van die Ouditkomitee, lid van die Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee, die Sanlam Kliëntebelange-komitee, die Risiko en Nakoming-komitee, die Nie-uitvoerende Direkteure-komitee en die Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

MTN (JSE) NED – African Telecoms, nie-uitvoerende voorsitter van Intelligent Debt Management.

Kundigheidsgebiede:

Algemene bestuur, finansies, aktuarieel, internasionale markte en beleggings, lewensversekering, algemene versekering, aftreefondsadministrasie.

Die Direksie beveel die herkiesing van hierdie direkteur aan.

7.3 Gewone Besluit nommer 7.3 – Aanstelling van M Mokoka as lid van die Ouditkomitee

Naam: Mathukana Mokoka (46)

Aanstelling: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur sedert 2018

Kwalifikasies: (GR)SA (Universiteit van Limpopo)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Lid van die Ouditkomitee, die Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, die Risiko en Nakoming-komitee en die Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

Palabora Mining, Alviva Holdings (Edms.) Beperk; lid van African Women Chartered Accountants (AWCA) en die Instituut van Direkteure in Suid-Afrika (IoDSA).

Kundigheidsgebiede:

Rekeningkunde, finansies, risiko en nakoming, lewensversekering en mynbou.

7.4 Gewone Besluit nommer 7.4 – Aanstelling van KT Nondumo as lid van die Ouditkomitee

Naam: Karabo Nondumo (41)

Aanstelling: Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur sedert 2015

Kwalifikasies: BRek (Universiteit van Natal), HDipRek (Universiteit van die Witwatersrand), GR(SA)

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:
Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, lid van die Ouditkomitee, die Risiko en Nakoming-komitee, die

Menslike Hulpbronne en Vergoeding-komitee, die Sanlam Kliëntebelange-komitee, Nie-uitvoerende Direkteure-komitee en die Nominasies-komitee.

Belangrike eksterne posisies, direkteurskappe of verenigings:

Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur van Harmony Gold, Richardsbaai Steenkoolterminus en MTN Suid-Soedan.

Kundigheidsgebiede:

Lewensversekering, telekommunikasie, rekeningkunde, risiko en nakoming, korporatiewe bestuur, internasionale besigheid, bemagtiging, menslike hulpbronne en vergoeding.

7.5 Gewone Besluit nommer 7.5 – Aanstelling van JP Möller as lid van die Ouditkomitee (onderhewig aan sy verkiesing as direkteur ooreenkomstig Gewone Besluit nommer 4.3)

Om JP Möller, wat ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting as 'n bykomende direkteur verkies is, en wat verkiesbaar is en homself verkiesbaar stel, te kies.

Naam: Kobus Möller (61)

Aangestel: 2020

Kwalifikasies: BCom (Cum Laude) Universiteit van Pretoria, BCompt (Hons) (UNISA), GR(SA), AMP Harvard Business School

Mnr Möller het senior finansiële posisies in Gencor, Impala Platinum Holdings en Sanlam Persoonlike Finansies bekleed, en was vanaf 2006 tot sy aftrede in 2016 Finansiële Direkteur van Sanlam.

Lidmaatskap van Sanlam- en Sanlam Lewens-komitees:

Ouditkomitee, Risiko en Nakoming-komitee, Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, Onafhanklike Nie-uitvoerende Direkteure-komitee, Direksielid van Sanlam Kapitaalmarkte (Edms.) Beperk, Sanlam Beleggingsbeheer-maatskappy (Edms.) Beperk, Sanlam Opkomende Markte Beperk, Sanlam Persoonlike Finansies en Sanlam Korporatief.

Belangrike posisies, direkteurskappe of verenigings:

Geen.

Kundigheidsgebiede:

Lewensversekering, korttermynversekering, internasionale saketransaksies, finansiële verslagdoening, risikobestuur en beleggings.

Die Direksie beveel die verkiesing van hierdie lede aan om in die Ouditkomitee te dien.

8. Gewone Besluit nommer 8 – Adviserende stem oor die Maatskappy se vergoedingsbeleid en die Vergoedings-implementeringsverslag

Aandeelhouers word versoek om 'n afsonderlike nie-bindende adviserende stem uit te bring oor die Maatskappy se vergoedingsbeleid en die implementering daarvan soos uiteengesit op bladsy 8 tot 19 van die Sanlam Vergoedings-verslag (aanlyn beskikbaar by www.sanlam.com).

8.1 Gewone Besluit nommer 8.1 – Nie-bindende adviserende stem oor die Maatskappy se vergoedingsbeleid

Besluit dat aandeelhouers by wyse van 'n nie-bindende adviserende stem die Maatskappy se vergoedingsbeleid, soos uiteengesit op bladsy 8 tot 19, goedkeur.

8.2 Gewone Besluit nommer 8.2 – Nie-bindende adviserende stem oor die Maatskappy se vergoedingsimplementeringsverslag

Besluit dat aandeelhouers by wyse van 'n nie-bindende adviserende stem die Maatskappy se vergoedings-implementeringsverslag, soos uiteengesit op bladsy 21 tot 39 goedkeur.

Rede en gevolg

Die King IV Verslag oor Korporatiewe Bestuur™ vir Suid-Afrika, 2016 (King IV™)⁽¹⁾, beginsel 14, aanbevole praktyk 37, asook paragraaf 3.84(j) van die JSE-noteringsvereistes bepaal dat die vergoedingsbeleid en die vergoedingsimplementeringsverslag elke jaar by die AJV ter tafel gelê moet word vir afsonderlike nie-bindende adviserende stemme deur aandeelhouers.

Gewone Besluit nommer 8 is slegs van 'n adviserende aard en versuim om hierdie besluit goed te keur sal dus nie enige regsgevolge hê ten opsigte van bestaande reëlings nie. Die Menslike Hulpsbronne en Vergoeding-komitee en die Direksie sal egter die uitslag van die stemmery en enige kommentaar deur aandeelhouers in ag neem by die oorweging van die Maatskappy se vergoedingsbeleid. Indien 25% (vyf-en-twintig persent) of meer van die stemme wat by die AJV uitgebring word teen hierdie besluite is, sal die Direksie ooreenkomstig die bepalings van die JSE-noteringsvereistes andersdenkende aandeelhouers uitnooi om met die Vergoeding-komitee in gesprek te tree oor hul bekommernisse.

⁽¹⁾ *Kopiereg en handelsmerke is die eiendom van die Instituut van Direkteure in Suid-Afrika NPC en al sy regte word voorbehou.*

9. Gewone Besluit nummer 9 – Om kennis te neem van die totale vergoeding van nie-uitvoerende direkteure en uitvoerende direkteure vir die finansiële jaar geëindig 31 Desember 2019

Om kennis te neem van die totale vergoeding van direkteure soos uiteengesit in Sanlam se Vergoedingsverslag (aanlyn beskikbaar by www.sanlam.com), spesifiek insluitend nie-uitvoerende direkteure se vergoeding (sien bladsy 38 en 39) en uitvoerende direkteure se vergoeding (bladsy 21 tot 37).

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluit nummer 9 is om kennis te neem van die vergoeding van direkteure vir die finansiële jaar geëindig 31 Desember 2019.

10. Gewone Besluit nummer 10 – Om onuitgereikte gewone aandele onder die beheer van die direkteure te plaas

Om al die onuitgereikte gewone aandele van die Maatskappy, asook Sanlam-aandele wat deur filiale van die Maatskappy as onuitgereikte aandele (tesourie-aandele) gehou word, onder die beheer te plaas van die direkteure van die Maatskappy wat, onderhewig aan die bepalings van die Maatskappywet en die JSE-noteringsvereistes, hiermee gemagtig word om tot die volgende AJV sodanige onuitgereikte aandele na goeddunke en volgens sodanige bepalings en voorwaardes toe te ken en uit te reik en/of hierdie onuitgereikte aandele te vervreem soos en wanneer hulle dit goeddink, met dien verstande dat:

- die totale aantal gewone aandele wat toegeken en uitgereik word, en onuitgereikte aandele wat vervreem word ooreenkomstig hierdie besluit en Gewone Besluit 11, beperk word tot 5% (vyf persent) van die getal uitgereikte gewone aandele op die datum van kennisgewing van hierdie Vergadering; en
- enige uitgifte van gewone aandele as 'n uitgifte vir kontant soos omskryf in die JSE-noteringsvereistes, in ooreenstemming is met die beperkings vervat in Gewone Besluit nummer 11.

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

Rede en gevolg

Die rede vir Gewone Besluit nummer 10 is dat die Direksie ingevolge die Maatskappy se Akte van Oprigting magtiging van aandeelhouders moet verkry om aandele in die Maatskappy uit te reik en/of onuitgereikte aandele wat deur filiale van die Maatskappy gehou word, te vervreem. Nadat hierdie algemene magtiging toegestaan is, kan die Direksie van tyd tot tyd, wanneer gepas, aandele uitreik of onuitgereikte aandele vervreem soos nodig, onder meer met die oog op kapitaalverkryging en om 'n gesonde kapitaaltoereikendheids-verhouding te handhaaf. Hierdie algemene magtiging is onderhewig daaraan dat dit beperk word tot 5% (vyf persent) van die getal uitgereikte aandele op die datum van die kennisgewing van hierdie Vergadering, op die voorwaardes wat meer volledig uiteengesit word in Gewone Besluit nummer 11.

Die algemene magtiging wat ooreenkomstig hierdie Gewone Besluit nummer 10 asook Gewone Besluit nummer 11 verleen word, is bo en behalwe die bepaalde magtiging wat by die Maatskappy se algemene aandeelhoudersvergadering op 12 Desember 2018 goedgekeur is ten opsigte van die uitreiking van aandele aan SU BEE Investment SPV (RF) (Edms.) Beperk.

11. Gewone Besluit nummer 11 – Algemene magtiging om aandele vir kontant uit te reik

Om aan die direkteure die algemene magtiging te verleen om, onderhewig aan die JSE-noteringsvereistes, soos en wanneer geskikte geleenthede opduik en volgens sodanige bepalings en voorwaardes soos wat hulle goeddink, gewone aandele van een (1) sent elk (of opsies waarvoor ingeskryf kan word, of sekuriteite wat in sodanige gewone aandele omskep kan word) uit te reik en Sanlam-aandele wat deur filiale van die Maatskappy as onuitgereikte aandele gehou word, te vervreem as 'n "uitgifte vir kontant" soos omskryf in die JSE-noteringsvereistes, met dien verstande dat die totale aantal gewone aandele wat ooreenkomstig hierdie besluit en Gewone Besluit nummer 10 toegeken en uitgereik word, tesame met enige onuitgereikte aandele wat ooreenkomstig Gewone Besluit nummer 10 vervreem word, beperk word tot 5% van die getal uitgereikte gewone aandele op die datum van die kennisgewing van hierdie Vergadering.

Om onsekerheid te voorkom, word aangeteken dat 'n pro rata regte-aanbod aan aandeelhouders nie 'n uitgifte vir kontant is soos in die JSE-noteringsvereistes omskryf word nie en dat hierdie besluit en die beperkings hierin vervat dus nie op enige sodanige pro rata regte-aanbod aan aandeelhouders van toepassing is nie.

Daar word aangeteken dat die JSE-noteringsvereistes tans die volgende vereistes bevat:

- Dat hierdie algemene magtiging geldig is tot die Maatskappy se volgende AJV of vir 15 (vyftien) maande vanaf die datum waarop hierdie besluit goedgekeur is, watter een ook al eerste voorkom;
- dat die aandelesekuriteite wat die onderwerp van die uitgifte vir kontant is, van 'n klas moet wees wat reeds uitgereik is, of waar dit nie die geval is nie, moet dit beperk word tot sodanige sekuriteite of regte wat omskep kan word in opsies ten opsigte van 'n klas wat reeds uitgereik is of wat sodanige opsies verteenwoordig;
- dat die totale aantal gewone aandele wat ingevolge hierdie besluit toegeken en uitgereik word, saam met enige onuitgereikte aandele wat ingevolge hierdie Gewone Besluit nommer 11 vervreem word, beperk word tot 5% (vyf persent) van die aantal gewone uitgereikte aandele op die datum van die kennisgewing van hierdie AJV, sodanige getal synde 2 115,6 miljoen gewone aandele in die Maatskappy se uitgereikte aandelekapitaal, uitgesonderd onuitgereikte aandele;
- dat enige aandelesekuriteite wat ooreenkomstig die magtiging uitgereik word gedurende die tydperk bedoel in die eerste kolpunt, afgetrek moet word van sodanige getal in die vorige kolpunt;
- dat die bestaande magtiging in die geval van 'n onderverdeling of konsolidasie van uitgereikte aandelesekuriteite gedurende die tydperk bedoel in die eerste kolpunt, dienooreenkomstig aangepas moet word om dieselfde toekenningsverhouding te verteenwoordig;
- dat die aandelesekuriteite uitgereik word of onuitgereikte aandele vervreem word aan persone wat kwalifiseer as openbare aandeelhouders soos omskryf in die JSE-noteringsvereistes, 'n nie aan verwante partye soos omskryf in die JSE-noteringsvereistes nie;

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

- dat, by die bepaling van die prys waarteen aandele ooreenkomstig hierdie magtiging uitgereik of onuitgereikte aandele vervreem word, die maksimum toegelate korting 10% (tien persent) van die geweegde gemiddelde verhandelingsprys van die betrokke aandele sal wees, soos bepaal oor die 30 (dertig) sakedae voor die datum waarop die prys van die uitgifte of vervreemding ooreengekom is tussen die uitreiker en die party wat vir die aandele inskryf of die aandele verkry; en
- dat, nadat die Maatskappy aandelesekuriteite uitgereik of onuitgereikte aandele vervreem het ooreenkomstig 'n goedgekeurde algemene uitgifte vir kontant wat op 'n kumulatiewe grondslag binne 'n finansiële jaar 5% (vyf persent) of meer van die aantal uitgereikte aandelesekuriteite voor daardie uitgifte verteenwoordig, die Maatskappy in ooreenstemming met die JSE-noteringsvereistes 'n aankondiging met volledige besonderhede van die uitgifte moet uitreik.

Rede en gevolg

Om, onderhewig aan die JSE-noteringsvereistes, algemene magtiging aan die direkteure te verleen om gewone aandele uit te reik en onuitgereikte aandele te vervreem as 'n uitgifte vir kontant soos omskryf in die JSE-noteringsvereistes.

Persentasie stemme

Vir hierdie Gewone Besluit nommer 11 om aangeneem te word, word minstens 75% (vyf-en-sewentig persent) van die totale aantal stemme wat die aandeelhouers teenwoordig of by volmag verteenwoordig by hierdie Vergadering mag uitbring, ingevolge die JSE-noteringsvereistes vereis.

- 12. Gewone Besluit nommer 12 – Om enige direkteur van die Maatskappy en, waar van toepassing, die Sekretaris van die Maatskappy, te magtig om uitvoering aan die voorgenoemde Gewone Besluite en die ondergenoemde Spesiale Besluite te gee**
- Om enige direkteur van die Maatskappy en, waar van toepassing, die Sekretaris van die Maatskappy, te magtig om alle handeling uit te voer, alle dokumente te onderteken en alle stappe te doen wat nodig mag wees om uitvoering aan voorgenoemde Gewone Besluite en ondergenoemde Spesiale Besluite te gee.

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van Gewone Besluit nommer 12 is om enige direkteur van die Maatskappy en, waar van toepassing, die Sekretaris van die Maatskappy, te magtig om uitvoering aan die Gewone en Spesiale Besluite te gee.

Spesiale Besluite

Om die volgende drie Spesiale Besluite te oorweeg en, indien goedgekeur, met of sonder wysiging aan te neem:

Persentasie steun vereis vir Spesiale Besluite nommers 1 en 2

Vir hierdie Spesiale Besluite om aangeneem te word, word minstens 75% (vyf-en-sewentig persent) van die totale aantal stemme wat die aandeelhouders teenwoordig of by volmag verteenwoordig by hierdie Vergadering mag uitbring, vir elke Spesiale Besluit vereis.

A. *Spesiale Besluit nommer 1 – Goedkeuring van die vergoeding van nie-uitvoerende direkteure vir hul dienste as direkteure.*

Besluit dat:

Ingevolge Artikel 66(9) van die Maatskappywet word die betaling van die vergoeding vir hul dienste as nie-uitvoerende direkteure van Sanlam, soos uiteengesit in die onderstaande tabel, goedgekeur vir die tydperk 1 Julie 2020 tot 30 Junie 2021. Hierdie verhogings verteenwoordig 'n gemiddelde verhoging van 5,5% in die gelde van toepassing op die 12 maande tot 30 Junie 2020 vir direkteure wat in Suid-Afrika woon, behalwe daardie verhogings wat aanbeveel is as gevolg van 'n onafhanklike opname van die Sanlam-direksie se gelde, en mag aangepas word met enige bedrag aan belasting op toegevoegde waarde (BTW) in soverre dit van toepassing is.

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

Nie-uitvoerende direkteure se fooie vir 2019/2020

Direkteure/komitees

Voorsitter

Ondervoorsitter⁽¹⁾

Hoof onafhanklike direkteur

Nie-uitvoerende direkteure

Nie-inwonende nie-uitvoerende direkteure

Voorsitter van Oudit-, Aktuariële en Finansies-komitee

Lid van Oudit-, Aktuariële en Finansies-komitee

Voorsitter van Risiko en Nakoming-komitee

Lid van Risiko en Nakoming-komitee

Voorsitter van Menslike Hulpbronne en Vergoeding-komitee

Lid van Menslike Hulpbronne en vergoeding-komitee

Voorsitter van Kliëntebelange-komitee

Lid van Kliëntebelange-komitee

Voorsitter van Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee

Lid van Maatskaplik, Etiek en Volhoubaarheid-komitee

Voorsitter van Nominasies-komitee

Lid van Nominasies-komitee

Spesiale *ad hoc*-komitees

Alle gelde sluit BTW uit

⁽¹⁾ *Op grond van markrigpunte het die posisie jaarlikse retensiegeld en bywoningsgeld van onderskeidelik R724 972 en R42 298 geregverdig. Op Versoek van die Ondervoorsitter sal Sanlam die verskil tussen die markrigpunt en die NUD-fooie wat hierbo uiteengesit word, vir 'n geskikte filantropiese doel aanwend.*

Jaarlikse fooi 2019/20 R	Bywonings- fooi per vergadering 2019/20 R	Jaarlikse gelde 2020/21 R	Bywonings- fooi per vergadering 2020/21 R
3 134 487	Geen	3 306 884	Geen
557 996	32 557	588 686	34 348
687 177	40 093	724 972	42 298
366 759	32 098	386 931	33 863
806 869	70 615	968 243	84 738
448 445	Geen	524 681	Geen
224 223	Geen	236 555	Geen
448 445	Geen	473 109	Geen
224 223	Geen	236 555	Geen
341 974	Geen	360 783	Geen
170 988	Geen	180 392	Geen
253 184	Geen	267 109	Geen
126 592	Geen	133 555	Geen
253 184	Geen	313 948	Geen
126 592	Geen	133 555	Geen
226 562	Geen	239 023	Geen
126 592	Geen	133 555	Geen
Geen	23 042	None	24 309

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van spesiale besluit nummer 1 is om die berekeningsgrondslag van die vergoeding deur die Maatskappy betaalbaar aan sy nie-uitvoerende direkteure vir hul dienste as direkteure van die Maatskappy vir die tydperk 1 Julie 2020 tot 30 Junie 2021 goed te keur. Uitvoerende direkteure van die Maatskappy ontvang nie enige vergoeding vir hul dienste as direkteure van die Maatskappy nie.

B. *Spesiale besluit nummer 2 – Magtiging aan die Maatskappy of 'n filiaal van die Maatskappy om die Maatskappy se aandele te verkry*

Besluit dat:

“Kragtens die Maatskappy se Akte van Oprigting verleen die Aandeelhouders van die Maatskappy hiermee algemene goedkeuring vir:

- a) die koop van enige van sy aandele deur die Maatskappy of enige filiaal van die Maatskappy, hetsy by wyse van 'n enkele transaksies of 'n reeks transaksies; en
- b) die koop deur en/of oordrag aan die Maatskappy van enige van sy aandele wat deur enige van sy filiale kragtens (a) hierbo gekoop is

op sodanige bepalings en voorwaardes en in sodanige hoeveelhede soos wat die Direksie van die Maatskappy of sy filiale van tyd tot tyd mag besluit, maar onderhewig aan die bepalings van die Maatskappywet, die JSE-noteringsvereistes en enige ander aandelebeurs waarop die aandele van die Maatskappy van tyd tot tyd gekwoteer of genoteer mag word, en onderhewig aan sodanige ander voorwaardes soos deur enige ander toepaslike gesagsliggaam opgelê mag word met betrekking tot aankope wat aan die JSE-noteringsvereistes onderhewig is, met dien verstande dat:

- die magtiging slegs tot en met die datum van die Maatskappy se volgende AJV of vir 15 (vyftien) maande vanaf die datum van hierdie Spesiale Besluit geldig sal wees, watter tydperk ook al die kortste is;
- gewone aandele wat ooreenkomstig (a) hierbo gekoop word slegs deur die bestelboek van die JSE se verhandelingsstelsel en sonder enige vooraf verstandhouding of reëling tussen die Maatskappy en/of die betrokke filiaal en die teenparty gekoop mag word;
- die algemene magtiging om ooreenkomstig (a) hierbo aandele in die Maatskappy te koop in enige een finansiële jaar beperk word tot 'n maksimum van 2,5% (twee en 'n half persent) van die Maatskappy se uitgereikte aandelekapitaal van daardie klas op die datum wat die magtiging verleen word;

- aankope ooreenkomstig (a) hierbo nie teen 'n prys van meer as 10% (tien persent) hoër as die geweegde gemiddelde verhandelingsprys van die aandele vir die 5 (vyf) sakedae wat die datum van die aankope onmiddellik voorafgaan, mag geskied nie;
- die Maatskappy op enige tydstep slegs een agent mag aanstel om enige aankope namens die Maatskappy of enige van sy filiale te doen;
- die Direksie van die Maatskappy besluit het om (i) die koop van aandele in die Maatskappy te magtig, (ii) dat die Maatskappy en elke tersaaklike filiaal die solvensie- en likiditeitstoets soos bedoel in die Maatskappywet geslaag het, en (iii) dat, sedert die solvensie- en likiditeitstoets toegepas is, daar geen wesenlike verandering in die finansiële posisie van die Maatskappy of enige tersaaklike filiaal was nie;
- die Maatskappy en sy filiale nie gedurende 'n verbode tydperk aandele mag terugkoop nie, tensy 'n terugkoopprogram waarin die datums en aantal aandele wat gedurende die betrokke tydperk verhandel word, vasgestel is (nie onderhewig aan verandering nie) en voor die aanvang van die verbode tydperk skriftelik aan die JSE voorgelê is. Die Maatskappy moet voor die aanvang van die verbode tydperk 'n onafhanklike derde party, wat sy beleggingsbesluite met betrekking tot die Maatskappy se aandele onafhanklik van en onbeïnvloed deur die Maatskappy neem, opdrag gee om die terugkoopprogram wat aan die JSE voorgelê is, uit te voer;
- 'n aankondiging wat aan paragraaf 11.27 van die JSE-noteringsvereistes voldoen deur die Maatskappy gedoen word (i) wanneer die Maatskappy en/of sy filiale gesamentlik 3% (drie persent) van die aanvanklike aantal gewone aandele wat uitgereik was toe die algemene magtiging verleen is, teruggekoop het, en (ii) daarna vir elke 3% (drie persent) in totaal van die aanvanklike aantal gewone aandele wat uitgereik was toe die algemene magtiging verleen is, deur die Maatskappy en/of sy filiale verkry is; en
- besonderhede van aandele wat gedurende die verslagtydperk teruggekoop is in die finansiële jaarstate geopenbaar sal word ooreenkomstig paragraaf 8.63(o) van die JSE-noteringsvereistes.”

Rede en gevolg

Die rede vir en gevolg van spesiale besluit nommer 2 is om algemene magtiging te verleen om die Maatskappy, of enige van die Maatskappy se filiale, in staat te stel om aandele te verkry wat deur die Maatskappy uitgereik is, insluitend die daaropvolgende aankoop deur of oordrag aan die Maatskappy van sodanige aandele wat deur enige filiaal gehou word.

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

Verklaring deur Direksie

Die Direksie magtig en implementeer die koop van die Maatskappy se aandele slegs as heersende toestande dit regverdig.

Ná oorweging van die uitwerking van die maksimum aankope het die Direksie redelikerwys tot die gevolgtrekking gekom dat, met betrekking tot aankope wat aan die JSE-noteringsvereistes onderhewig is:

- die Maatskappy ná 'n verkryging steeds aan die JSE-noteringsvereistes met betrekking tot aandeelhouer-verspreidingsvereistes sal voldoen;
- die Maatskappy en sy filiale hul skuld soos dit in die gewone gang van sake betaalbaar word, vir 'n tydperk van 12 (twaalf) maande ná die datum van kennisgewing van die Maatskappy se AJV sal kan betaal;
- die bates van die Maatskappy en sy filiale die verpligtinge van die Maatskappy en sy filiale vir 'n tydperk van 12 (twaalf) maande ná die datum van hierdie kennisgewing van die Maatskappy se AJV sal oorskry;
- die uitgereikte aandeelkapitaal van die Maatskappy en sy filiale vir 'n tydperk van 12 (twaalf) maande ná die datum van hierdie kennisgewing van die Maatskappy se AJV vir die Maatskappy en sy filiale se besigheidsdoeleindes voldoende sal wees; en
- die Maatskappy en sy filiale vir 'n tydperk van 12 (twaalf) maande ná die datum van hierdie kennisgewing van die Maatskappy se AJV voldoende bedryfskapitaal vir gewone besigheidsdoeleindes sal hê.

Openbaarmakings ingevolge paragraaf 11.26(b) van die JSE-noteringsvereistes

Die volgende openbaarmakings word vereis ingevolge paragraaf 11.26(b) van die JSE-noteringsvereistes met betrekking tot aankope wat aan die JSE-noteringsvereistes onderhewig is, wat in Sanlam se jaarlikse verslagdoening verskyn en vir die doeleindes van hierdie spesiale besluit nommer 2 aanlyn by www.sanlam.com verskaf word:

- belangrike aandeelhouers (bladsy 234 van die Geïntegreerde Verslag); aandeelkapitaal van die Maatskappy (bladsy 101 van die Finansiële Jaarstate); en
- wesenlike veranderinge (bladsy 3 van die Finansiële Jaarstate).

Direkteure se verantwoordelikhedsverklaring

Die Direksie, wie se name op bladsy 22 tot 29 van die Korporatiewe Bestuursverslag verskyn, aanvaar gesamentlik en afsonderlik volle verantwoordelikheid vir die akkuraatheid van die inligting met betrekking tot hierdie spesiale besluit nommer 2, en verklaar dat:

- daar na hul beste wete en oortuiging geen ander feite is waarvan die weglating enige verklaring vals of misleidend sal maak nie;
- hulle alle redelike navrae in dié verband gedoen het; en
- spesiale besluit nommer 2 al die nodige inligting bevat.

Die Lewenskragtigheidsverslag

Die Lewenskragtigheidsverslag word meer volledig uiteengesit in die aanvullende verslae wat op die Maatskappy se webwerf (www.sanlam.com) beskikbaar is. Dit word ooreenkomstig Regulasie 43(5)(c) van die Maatskappywet voorgelê.

Algemene aantekeninge

1. Die verslagdatum vir die verspreiding van die kennisgewing van die AJV is vasgestel as kantoorsluiting op Vrydag 13 Maart 2020.
2. Die registrasiedatum om die AJV by te woon, daaraan deel te neem en daarby te stem, is vasgestel as kantoorsluiting op Vrydag 29 Mei 2020. Die laaste dag vir verhandeling van die Maatskappy se aandele op die JSE om op die registrasiedatum in die aandeleregister aangeteken te wees, is dus Dinsdag 26 Mei 2020.
3. 'n Aandeelhouer wat geregtig is om die AJV by te woon, daaraan deel te neem en daarby te praat en te stem, mag 'n gevolmagtigde aanstel om dit namens hom of haar te doen.
4. Die stemme van aandele gehou deur die Sanlam Aandele-aansporingstrust en die Maatskappy se filiale sal nie by die AJV in aanmerking geneem word vir die goedkeuring van enige besluite voorgestel ingevolge die JSE-noteringsvereistes nie.
5. Sanlam-aandeelhouders wat sertifikate vir hul gewone Sanlam-aandele hou of wat hul gewone Sanlam-aandele gedematerialiseer het en in hul eie naam laat registreer het (insluitend gewone Sanlam-aandele wat in die naam van Sanlam Share Account Nominee (Edms.) Beperk gehou word), maar wat nie die Vergadering kan bywoon nie en verlang om daar verteenwoordig te word, moet die ingeslote volmagvorm ooreenkomstig die instruksies daarin invul en terugstuur aan die oordragsekretaris, Computershare Investor Services (Edms.) Beperk, Rosebank Towers, Biermannlaan 15, Rosebank 2196 (Posbus 61051, Marshalltown 2107). Vir administratiewe doeleindes moet die volmagvorm nie later as 14:00 op Dinsdag 9 Junie 2020 ontvang word nie. Alternatiewelik kan dit voor die aanvang van die Vergadering op Woensdag 10 Junie 2020 aan die Voorsitter van die Vergadering oorhandig word.

KENNISGEWING VAN ALGEMENE JAARVERGADERING (vervolg)

6. Aandeelhouders van gewone Sanlam-aandele wat hul gedematerialiseerde gewone Santam-aandele deur 'n sentrale effektedebewaarplek (SEB), bank of benoemde makelaar hou (Sanlam gedematerialiseerde aandeelhouders), moet hul SEB, bank of benoemde makelaar van hul stemopdragte voorsien ooreenkomstig die reëling tussen hulle en hul SEB, bank of benoemde makelaar. Indien Sanlam gedematerialiseerde aandeelhouders hul stemme persoonlik by die AJV wil uitbring, moet hulle met hul SEB, bank of benoemde makelaar in verbinding tree om hulle van die nodige verteenwoordigingsbrief te voorsien. Sanlam aanvaar geen verantwoordelikheid vir enige versuim deur die SEB, bank of benoemde makelaar hierdie verband nie.
7. 'n Persoon wat 'n korporasie/maatskappy verteenwoordig, word nie geag 'n gevolmagtigde te wees nie aangesien sodanige korporasie/maatskappy slegs 'n vergadering kan bywoon deur 'n persoon wat by wyse van 'n besluit behoorlik daartoe gemagtig is om as verteenwoordiger op te tree. 'n Notarieel gesertifiseerde afskrif van sodanige volmag of ander dokumentêre bewys wat die gesag aandui van die persoon wat die volmagvorm in 'n verteenwoordigende hoedanigheid onderteken, moet by die volmagvorm aangeheg word. Sodanige persoon het dieselfde regte by die AJV as die korporasie/maatskappy wat die aandele besit.
8. 'n Aandeelhouer wie se aandele deur die reëling met Sanlam Share Account Nominee (Edms.) Beperk of Sanlam Fundshare Nominee (Edms.) Beperk gehou word, het die reg om aan die AJV deel te neem en daarby te stem.
9. By 'n stemming deur die opsteek van hande sal elke aandeelhouer persoonlik verteenwoordig of elke gevolmagtigde of behoorlik gemagtigde verteenwoordiger wat aandeelhouders verteenwoordig, slegs een stem hê ongeag die getal aandeelhouders of aandele wat hy of sy verteenwoordig of besit.
10. As stembriewe gebruik word, sal elke aandeelhouer persoonlik verteenwoordig of elke gevolmagtigde of behoorlik gemagtigde verteenwoordiger slegs een stem hê vir elke Sanlam-aandeel wat sodanige aandeelhouer besit.

11. 'n Besluit wat tot stemming gebring word, sal deur die opsteek van hande beslis word, tensy daar voor of tydens die aankondiging van die uitslag van die opsteek van hande op 'n stemming per stembrief aangedring word deur enige persoon wat die reg het om by die AJV te stem. As op so 'n stemming per stembrief aangedring word, moet die besluit wat tot stemming gebring word per stembrief beslis word.
12. Die Maatskappy se Akte van Oprigting maak voorsiening vir 'n elektroniese stemproses, vir welke doel elektroniese handtoestelle gebruik sal word.
13. Wat elektroniese deelname aanbetref, moet aandeelhouers asseblief kennis neem dat hulle, of hul gevolmagtigdes, deur middel van elektroniese kommunikasie aan die Vergadering sal kan deelneem, maar nie tydens die Vergadering sal kan stem nie. Indien hierdie aandeelhouers verlang dat hul stemme by die Vergadering getel word, moet hulle optree volgens die algemene instruksies vervat in hierdie kennisgewing. Telefoonlyn sal vir dié doel beskikbaar gestel word. Aandeelhouers wat graag deur middel van elektroniese kommunikasie wil deelneem, moet hul versoek nie later nie as 12:00 op Vrydag 5 Junie 2020 skriftelik by die Groepmaatskappysekretaris (sana-ullah.bray@sanlam.co.za) indien. Die koste van die aandeelhouer se foonoproep sal vir sy of haar eie rekening wees. Die aandeelhouer bevestig dat die telekommunikasielyne deur 'n derde party verskaf word en vrywaar die Maatskappy teen enige eis wat op enige wyse voortspruit uit die gebruik of besit van die telekommunikasielyne. Aandeelhouers word vriendelik versoek om vanaf 13:50 op die dag van die AJV in te bel. Alle aandeelhouers wat graag telefonies aan die AJV wil deelneem, moet +27 21 916 3770 PIN 5500# skakel.

In opdrag van die Direksie

Sana-Ullah Bray

Groepmaatskappysekretaris

Bellville

Maart 2020

AANDEELHOUERSDAGBOEK

Einde van finansiële jaar	31 Desember
Algemene Jaarvergadering	10 Junie 2020

Verslae

Tussentydse verslag vir 30 Junie 2020	10 September 2020
Aankondiging van die resultate vir die jaar geëindig 31 Desember 2020	11 Maart 2021
Jaarverslag vir die jaar geëindig 31 Desember 2020	31 Maart 2021

Dividende

Dividend verklaar vir 2019	12 Maart 2020
Laaste verhandelingsdatum vir 2019-dividend	14 April 2020
Aandele verhandel sonder dividend vanaf	15 April 2020
Verslagdatum 2019-dividend	17 April 2020
Betaling van dividend vir 2019	20 April 2020
Verklaring van dividend vir 2020	11 Maart 2021
Betaling van dividend vir 2020	April 2021

Om vir die dividendberekening voorsiening te maak, sal Sanlam se aandeleregister (insluitend Sanlam se twee genomineerde maatskappye, naamlik Sanlam Share Account Nominee (Edms.) Beperk en Sanlam Fundshares Nominee (Edms.) Beperk), tussen Woensdag 15 April 2020 en Vrydag 17 April 2020, albei datums ingesluit, vir alle oordragte, buitemarktransaksies en dematerialisering of hermaterialisering gesluit wees.

Transaksies op die JSE wat deur Strate gedoen word, word nie deur hierdie reëling geraak nie.

ADMINISTRASIE

Geregistreeerde naam

Sanlam Beperk
(Registrasienuommer 1959/001562/06)
(Belastingverwysingsnommer: 9536/346/84/5)
JSE-aandelekode (primêre notering): SLM
NSX-aandelekode: SLA
A2X-aandelekode: SLM
ISIN: ZAE000070660
Geïnkorporeer in Suid-Afrika

Groepmaatskappysekretaris

Sana-Ullah Bray

Geregistreeerde Kantoor

Strandweg 2, Bellville 7530
Suid-Afrika
Telefoon +27 (0) 21 947 9111
Faks +27 (0) 21 947 3670

Posadres

Posbus 1, Sanlamhof 7532

JSE-borg

Die Standard Bank Groep van Suid-Afrika Beperk

Internet-adres

<http://www.sanlam.co.za>

Oordragsekretaris

Computershare Investor Services (Edms.) Beperk
(Registrasienuommer 2004/003647/07)
Rosebank Towers
Biermannlaan 15
Rosebank 2196 Suid-Afrika
Posbus 61051, Marshalltown 2107, Suid-Afrika
Tel +27 (0) 11 370 5000
Faks +27 (0) 11 688 5200
sanlamholders@computershare.co.za

Direkteure

J van Zyl (Voorsitter), PT Motsepe (Ondervoorsitter), SA Nkosi (hoof onafhanklike direkteur), IM Kirk (Groep Uitvoerende Hoof), HC Werth, AS Birrell, PB Hanratty, E Masilela, AD Botha, JP Möller, RV Simelane, KT Nondumo, JM Modise, CG Swanepoel, M Mokoka, TI Mvusi, S Zinn.

200

www.sanlam.com